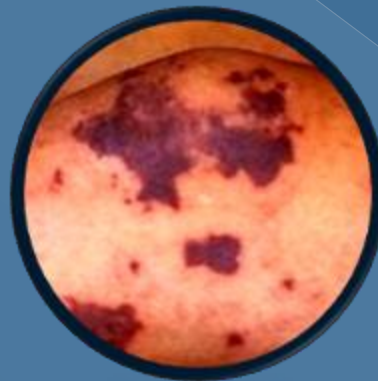
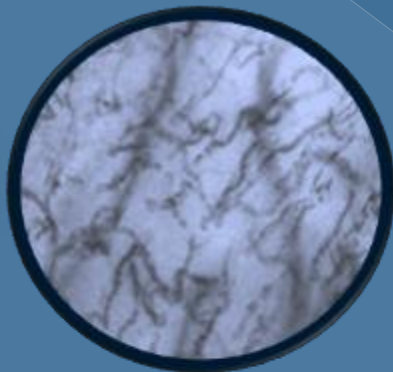

Sepsa rozpoznanie i leczenie

Izabella Grabowska

SSC Adult Guidelines: What's New and What's Changed?

Surviving Sepsis Campaign

Marlies Osterman, MD, PhD
Hallie C. Prescott, MD, MSc, FACP
Moderated by Craig M. Coopersmith, MD, FACS, MCCM

Society of
Critical Care Medicine
The Intensive Care Professionals

ESICM
The Intensive Care Society

Definicja

International Guidelines for the Management of Sepsis and Septic Shock 2021

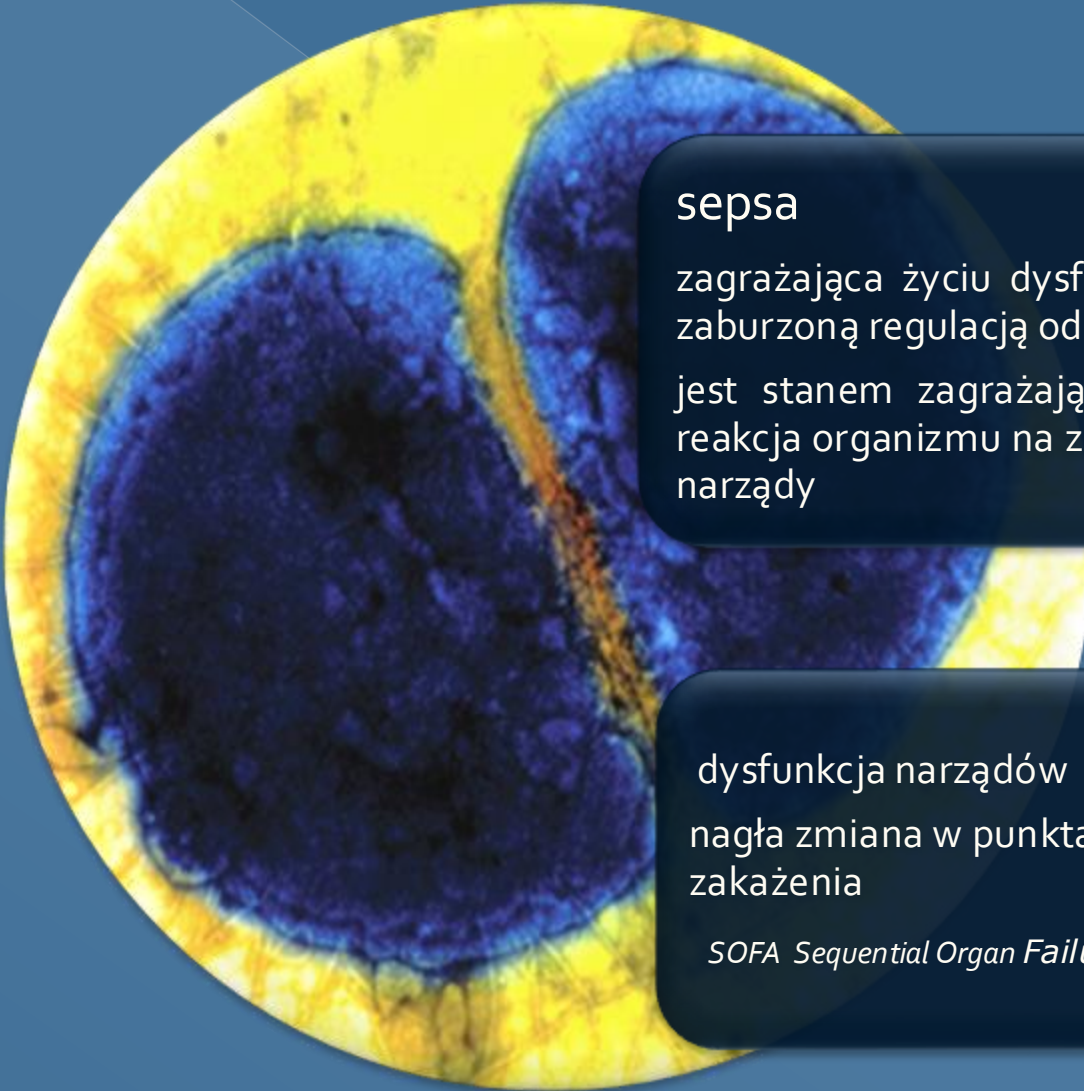
sepsa

zagrożająca życiu dysfunkcja narządowa spowodowana zaburzoną regulacją odpowiedzi ustroju na zakażenie
jest stanem zagrożającym życiu, który powstaje, gdy reakcja organizmu na zakażenie uszkadza własne tkanki i narządy

dysfunkcja narządów

nagła zmiana w punktacji SOFA o ≥ 2 punkty w następstwie zakażenia

SOFA Sequential Organ Failure Assessment

SOFA

Sequential Organ Failure Assessment

narząd /układ		0	1	2	3	4
układ sercowo-naczyniowy	MAPmm Hg	>70	<70			
	leki wazoaktywne ug/kg/min			dopamina <5 dobutamina argipresyna	dopamina >5 norepinefryna <0,1	dopamina >1 norepinefryna >0,1
układ oddechowy	pO ₂ /FiO ₂	>400	<400	<300	<200	<100
	wspomaganie wentylacji				+	+
nerki	poziom kreatyniny mg/dL	1,2	1,2-2,0	2,0-3,5	3,5-5,0	5,0
	RRT					HD
wątroba	poziom bilirubiny mg/dL	<1,2	1,2-2,0	2,0-6,0	6,0-12,0	>12
CNS	GCS	15	14-13	12-10	9-6	<6
układ krzepnięcia	poziom płytek	>150. 000	<150.000	<100.000	<50.000	< 20 .000

Definicja

International Guidelines for the Management of Sepsis and Septic Shock 2021

wstrząs septyczny

utrzymująca się hipotensja wymagająca podawania leków wazopresyjnych dla utrzymania średniego ciśnienia tętniczego ≥ 65 mmHg i ze stężeniem mleczanów > 2 mmol/l (18 mg/dl) pomimo odpowiedniego wypełnienia łożyska naczyniowego podażą płynów

śmiertelność szpitalna powyżej 40%

sepsa

sepsa PIRO

P-Predysposition

wiek
transplantacja
immunosupresja
cukrzyca
uraz
zabieg operacyjny: transplantacja
sztuczne materiały : cewniki,
endoprotezy
ekspozycja : podróże, zwierzęta
uzależnienia, tryb życia

I -Infection

zjadliwość
lekooporność
inoculum
miejsce zakażenia

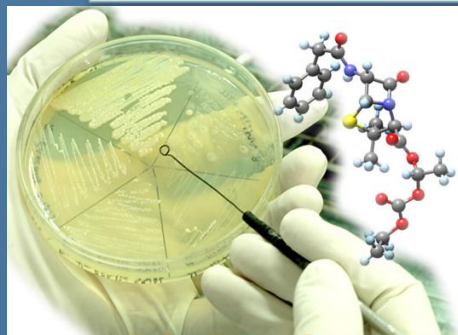
R- Response

mechanizmy wrodzonej
odpowiedzi
immunologicznej

mechanizmy nabytej
odpowiedzi
immunologicznej

O-Organ dysfunction

SOFA

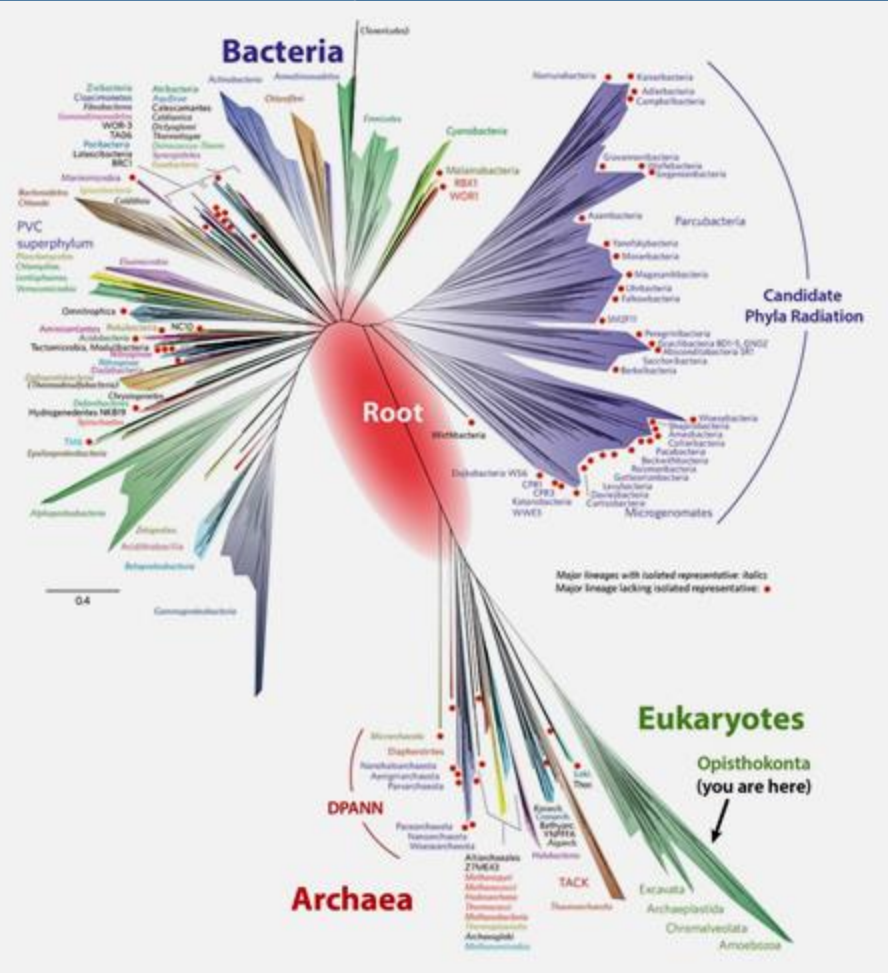

infekcja

1 komórka 20 000 genów

10 komórek 50 mln genów

infekcja

R_0

=

szacunkowa liczba podatnych osobników

×

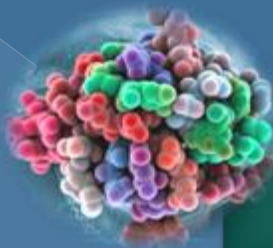
szacunkowe ryzyko transmisji patogenu
zakaźność

×

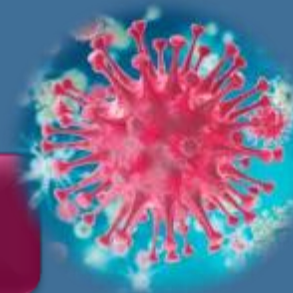
szacunkowy czas trwania zakażenia
interakcja patogen-gospodarz

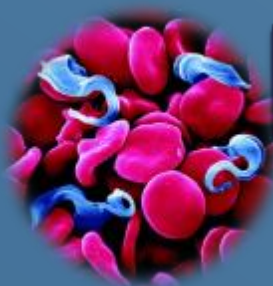
pasożyty wielokomórkowe

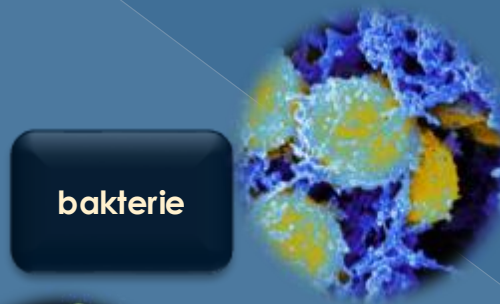
priony

wirusy

pierwotniaki

bakterie

G+	52%
G-	38%
beztlenowe	1%
mieszane	5%

grzyby

5%

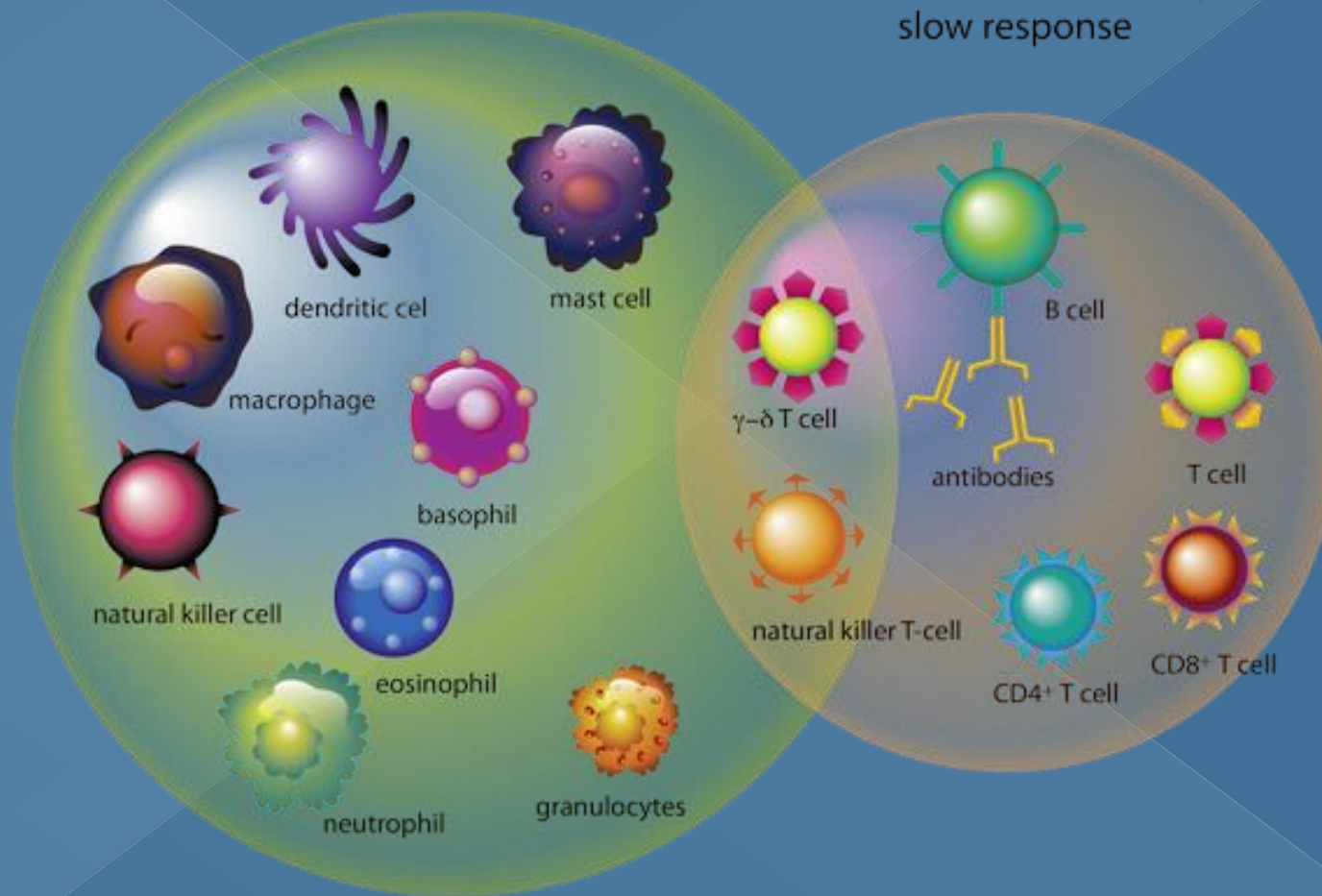

odpowiedź immunologiczna

Innate immunity
rapid response

Adaptive immunity
slow response

lokalna odpowiedź zapalna

ekspozycja na

mikroorganizmy
i ich produkty

produkty rozpadu tkanek

PAMP

pathogen associated molecular pattern

DAMP

damage associated molecular pattern

PRR

pattern recognition receptors

śródkomórkowe
endosomalne

TLR 3, TLR7, TLR8 - wirusy
TLR9 G-

śródkomórkowe
cytozolowe

NOD-1, NOD-2, NOD-like
bakterie G+

powierzchniowe

TLR 2, TLR4, TLR5
bakterie G-

rozpuszczalne

mannose binding lectin
ficolin

skoordynowana aktywacja lokalnej odpowiedzi zapalnej :

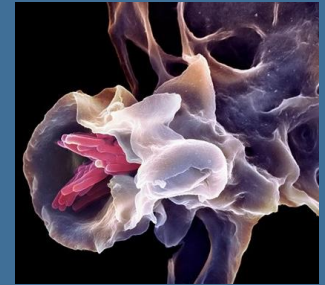
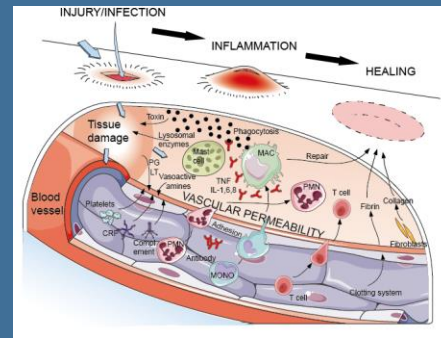
aktywacja komórek śródbłonna, auto- i parakrynnie uwalnianie mediatorów zapalnych,

lokalna aktywacja kaskady krzepnięcia

rekrutacja komórek efektorowych układu immunologicznego z krwi

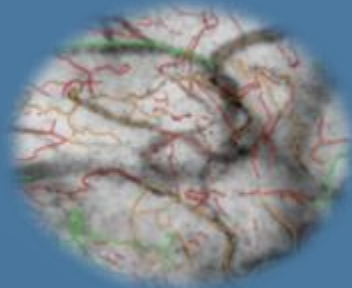
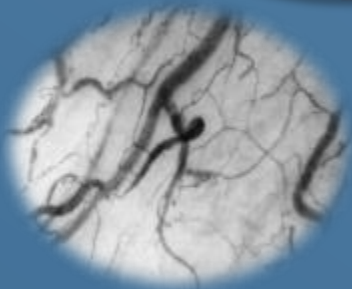
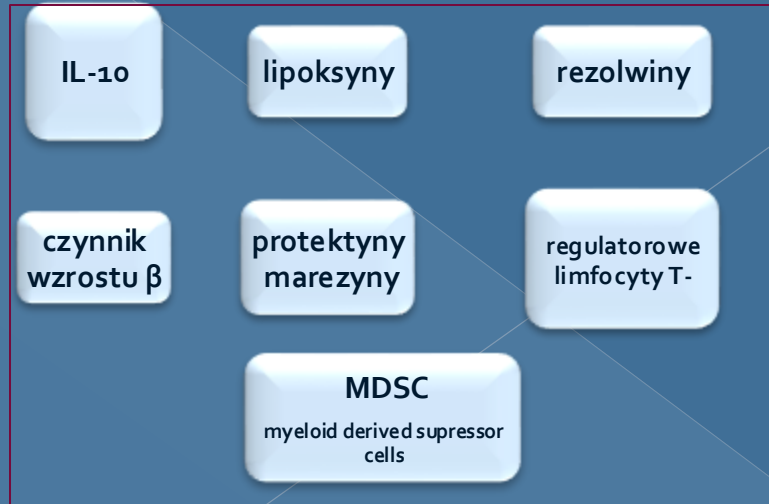
ograniczenie uszkodzenia tkanek i komórek, eliminacja patogenu inicjowanie procesów regeneracji tkanek

lokalna odpowiedź zapalna

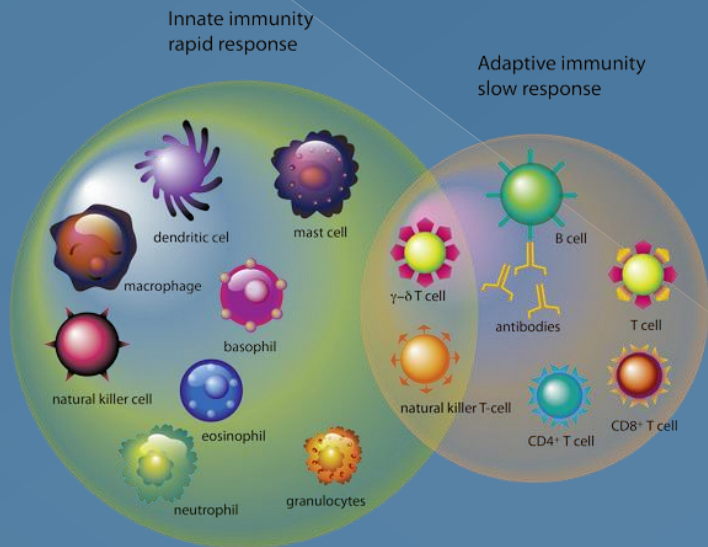

- apoptoza
- fagocytoza
- eradykacja patogenu

czynniki przeciwzapalne

utrata lokalnego charakteru odpowiedzi zapalnej

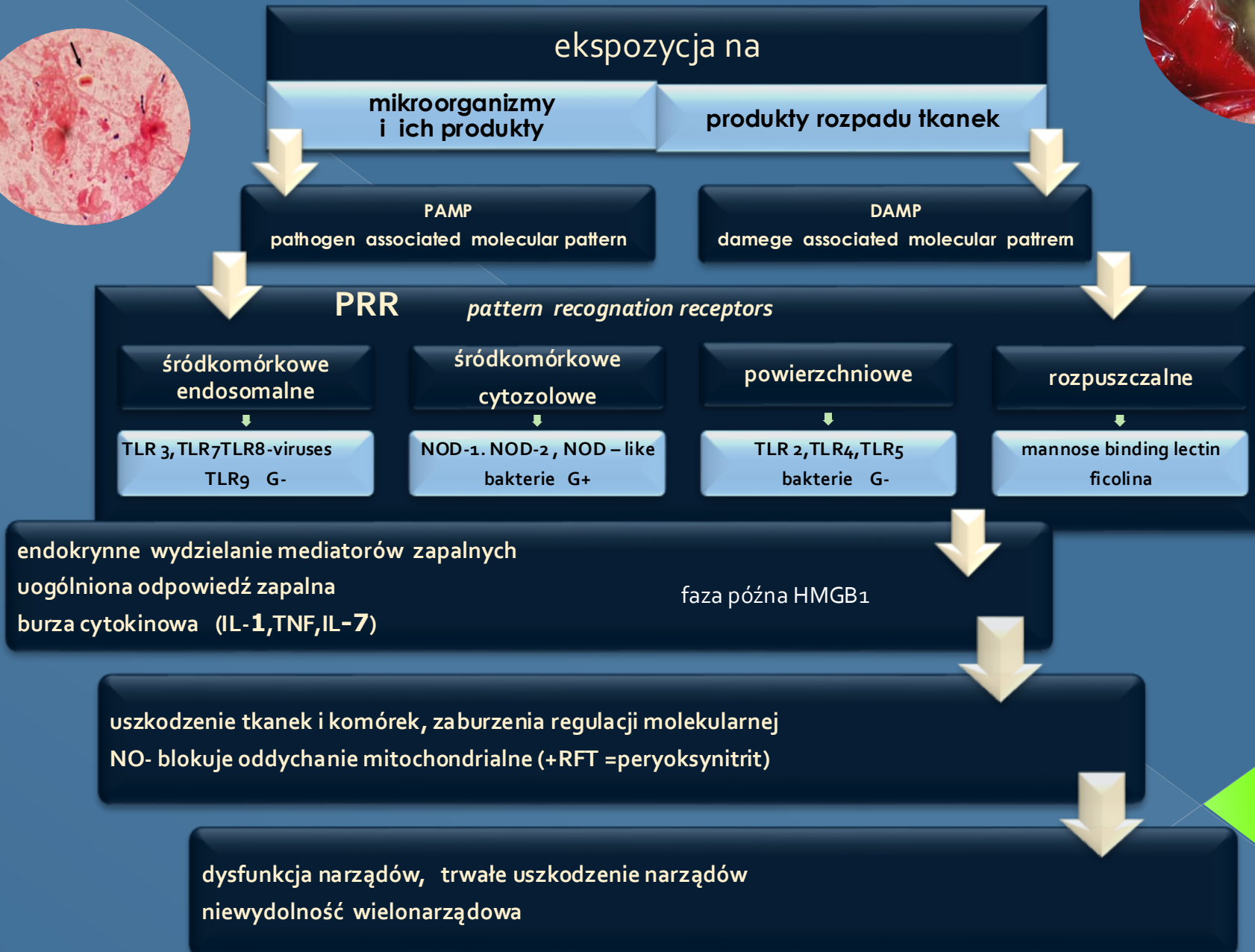
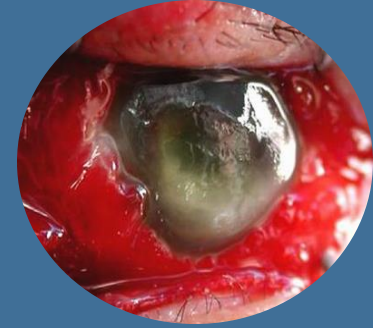
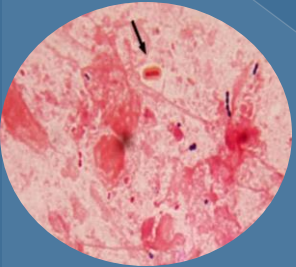
zaburzenie odpowiedzi wrodzonej

osłabienie odpowiedzi nabytej/swoistej

zaburzenia molekularne wpływające na fenotyp i funkcję komórek immunokompetentnych

nadmierna odpowiedź zapalna

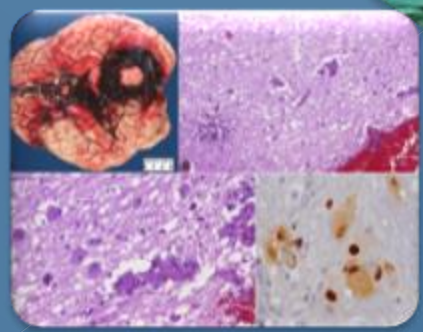

odpowiedź zapalna-immunosupresja

choroby współistniejące
terapię

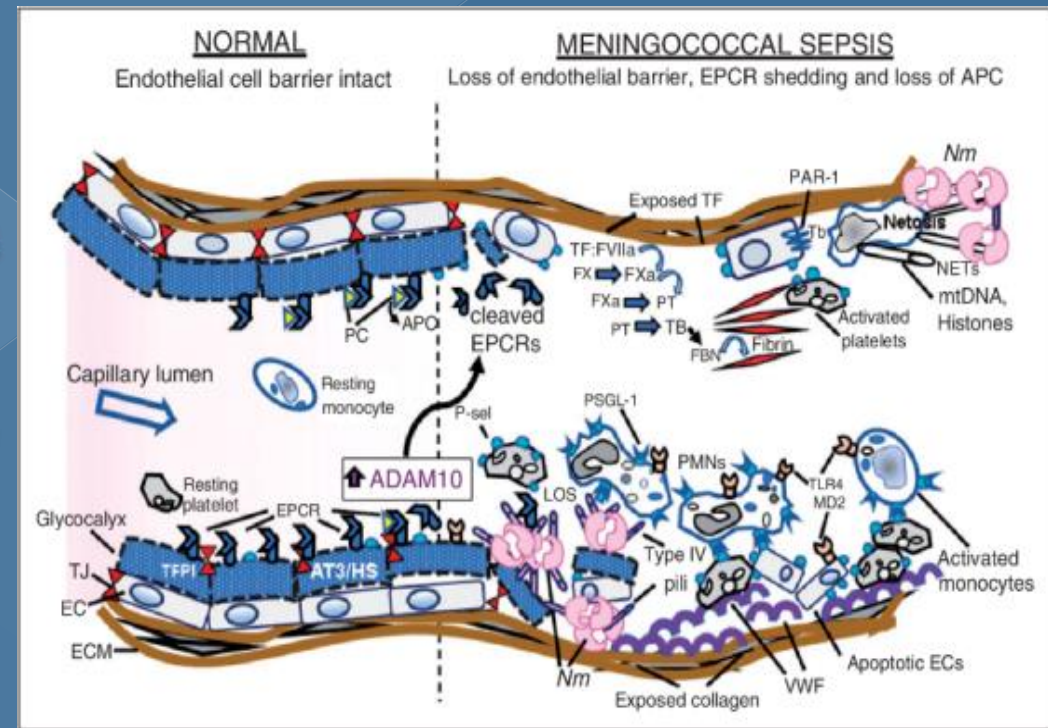
nadmierna
produkcja
cytokin
przeciwzapalnych

dysfunkcja
komórek
efektorowych

zakażenia o późnym początku
reinfekcje

przetrwiała infekcja

odpowiedź zapalna -immunosupresja

neutrofile i makrofagi

- zaburzenie liczebności (nasiloną lub opóźniona) apoptoza)
- obecność niedojrzałych form we krwi obwodowej
- zaburzenie funkcji NET (neutrophil extracellular traps)
- osłabienie wybuchu oksydacyjnego
- reprogramowanie epigenetyczne monocytów –fenotyp immunosupresyjny
- osłabiona odpowiedź na chemokiny
- osłabiona prezentacja antygenu
- zespół MAS

limfocyty T

- ograniczona cytotoksyczność
- obniżona produkcja IFN γ
- apoptoza
- zmiana z odpowiedzi T_{h1} na T_{h2}
- zredukowana produkcja cytokin
- reaktywacja wirusów latentnych (CMV)

limfocyty B

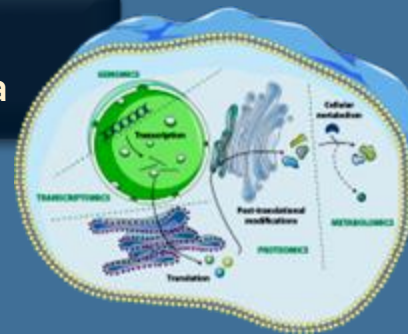
- zmniejszona liczebność
- znaczący deficyt komórek CD5+ B1a

biologia molekularna genomika, transkryptomika, metabolomika

polimorfizm genów TNF

- związany ze zwiększoną częstością oraz złym rokowaniem sepsy i wstrząsu septycznego
- *Stuber et al. 1996*

warianty genu FER

- zmniejszone ryzyko zgonu w przebiegu sepsy z powodu zapalenia płuc
- *Rautanen et al. 2015*

gen IFN- γ

- homozygoty dla alleli D genu IFN- γ mają zwiększone ryzyko wystąpienia sepsy po urazie w porównaniu do osobników z inną konfiguracją alleli

gen IFN-I

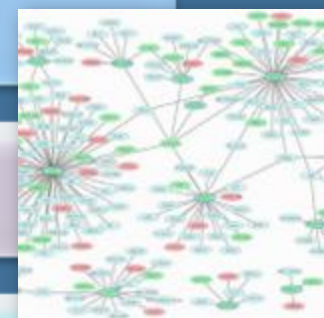
- odmienna ekspresja genów (DEG) w grupie pacjentów z dobrym i złym rokowaniem,
- typ I interferonu (IFN-I) został zidentyfikowany jako ważny czynnik ryzyka zgonu w przebiegu sepsy

szlak TLR

- 4,402 DEG w tym 1,960 o zwiększonej ekspresji oraz 2,442 o zmniejszonej ekspresji ,zostało zidentyfikowanych jako związanych z sepsą

ADM (adrenomedulina)

- zwiększona ekspresja ADM wiąże się z ryzykiem ciężkiego przebiegu i zgonu z powodu sepsy

Initiate bundle upon recognition of sepsis/septic shock.

May not complete all bundle elements within one hour of recognition.

1

Measure lactate level.

Remeasure lactate if initial lactate elevated (> 2 mmol/L).

2

Obtain blood cultures before administering antibiotics.

3

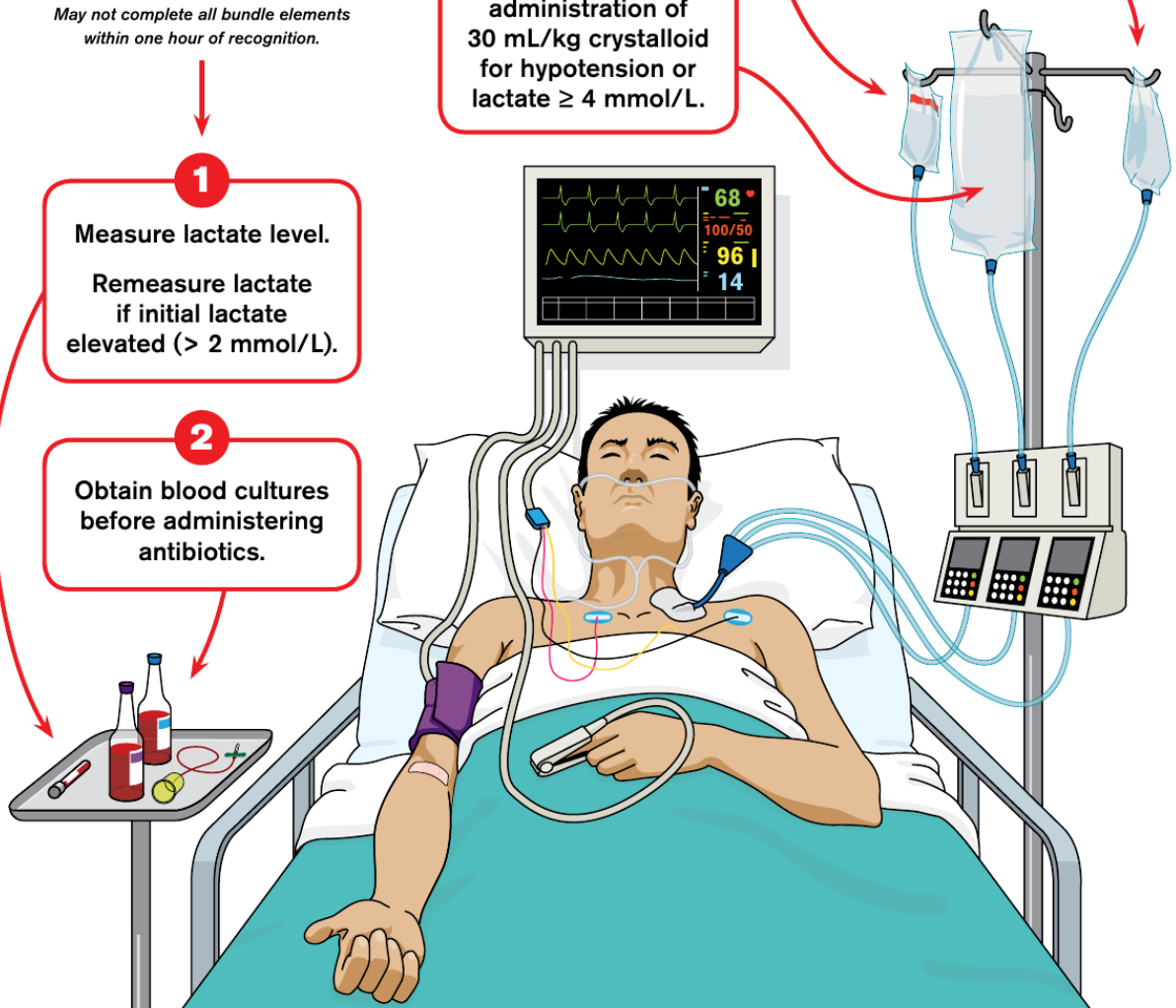
Administer broad-spectrum antibiotics.

4

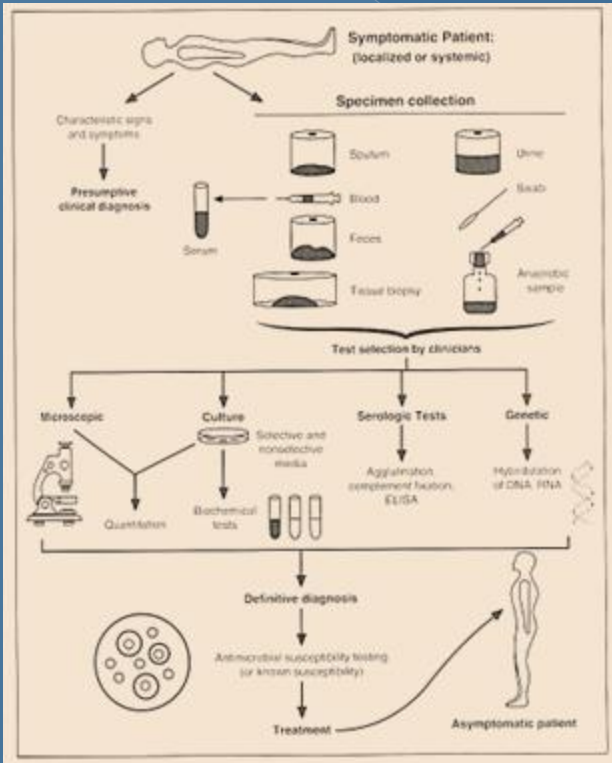
Begin rapid administration of 30 mL/kg crystalloid for hypotension or lactate ≥ 4 mmol/L.

5

Apply vasopressors if hypotensive during or after fluid resuscitation to maintain a mean arterial pressure ≥ 65 mm Hg.

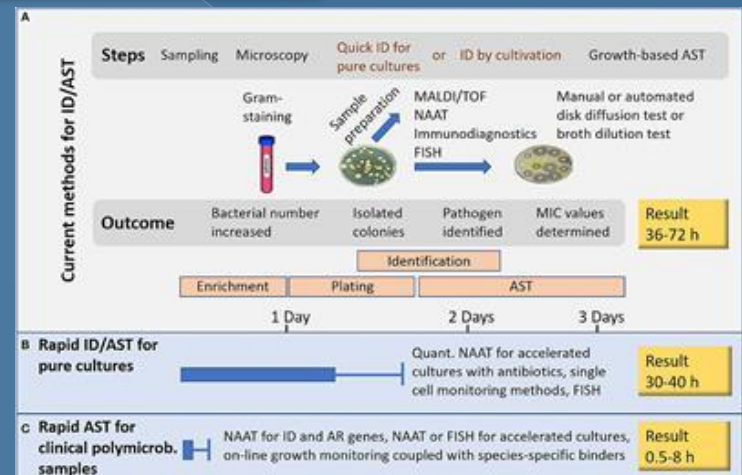
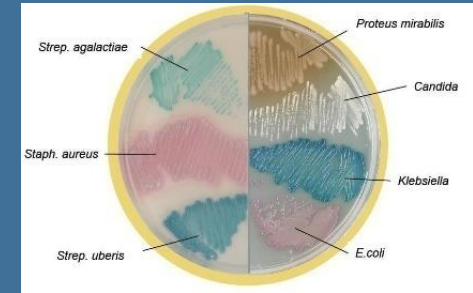
zwalczanie infekcji

pobrać materiał w oparciu o obraz kliniczny

pobrać materiał istotny dla procesu chorobowego

pobrać materiał przed podaniem antybiotyku

identyfikacja ogniska zakażenia

pacjent chirurgiczny

- wczesne i późne zakażenia miejsca operowanego

pacjenci leczenia przewlekłe

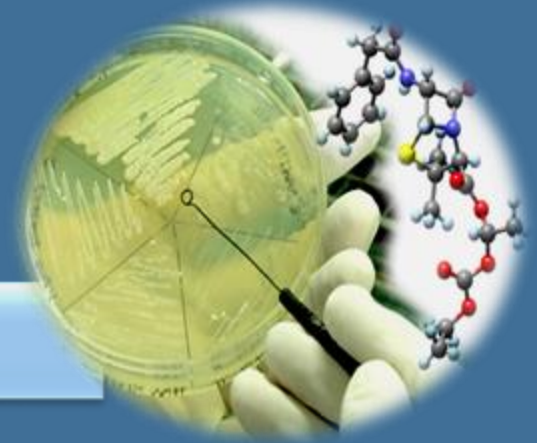
- cewniki naczyniowe, moczowego
- permanentne dostępy naczyniowe

pacjenci w immunosupresji

- często bez lokalnej odpowiedzi zapalnej
(kolekcje płynowe bez charakterystycznej dla ogniska ropnego echogeniczności)

pacjenci z cukrzycą

- zakażenia tkanek miękkich

identyfikacja ogniska zakażenia

zapalenie płuc

44%

zakażenie łożyska krwi

17%

zakażenie układu moczowo-płciowego

9%

zakażenie wewnętrzne

8%

zakażenie ran i tkanek miękkich

7%

identyfikacja ogniska zakażenia

badanie fizykalne

badania obrazowe

- ultrasonografia : płuca, narządy mięszkowe,
- RTG KP – 0,6 czułość , 0,29 specyficzność w rozpoznawaniu zapalenia płuc, szczególnie u chorych z neutropenią i deficytem płynowym
- tomografia komputerowa (patologie w zakresie CSN, zatok obocznych nosa , przewodu pokarmowego)
- rezonans magnetyczny (CSN)

badania inwazyjne

- endoskopia
- biopsja
- drenaże przeskrórne
- nakłucie lędźwiowe (po wykluczeniu nadciśnienia śródczaszkowego)

badanie mikrobiologiczne

- prawidłowe pobranie materiału
- zakażenie łożyska krwi : każdy porta naczyniowy
- wzrost kolonii z materiału pobranego z cewnika naczyniowego o 2 godziny poprzedzający wzrost z krwi obwodowej wskazuje na cewnik jako źródło zakażenia

kontrola ogniska zakażenia

Zalecamy, aby poszukiwać i jak najszybciej rozpoznać albo wykluczyć zakażenie o określonym umiejscowieniu wymagające rozważenia niezwłocznej kontroli ogniska zakażenia (np. martwicze zapalenie powięzi, rozlane zapalenie otrzewnej, zapalenie dróg żółciowych, niedokrwienie jelit). W razie potrzeby należy zastosować drenaż chirurgiczny ogniska zakażenia do 12 godzin od ustalenia rozpoznania. [1C]

Jeśli potencjalnym źródłem ciężkiej sepsy i wstrząsu septycznego są cewniki wewnątrznaczyniowe, należy bezzwłocznie je usunąć po uprzednim uzyskaniu innego dostępu naczyniowego

W razie konieczności kontroli źródła zakażenia należy zastosować metody leczenia najmniej zaburzające czynności ustroju, na przykład przezskórny, a nie chirurgiczny drenaż ropnia

identyfikacja patogenu

charakterystyczny obraz kliniczny

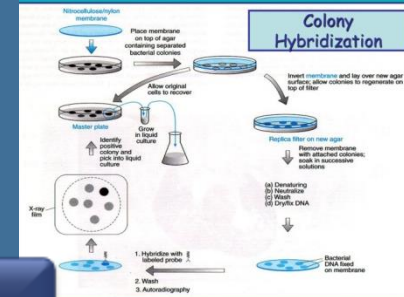
wstępna diagnoza kliniczna

objawy kliniczne

posiew tlenowy i beztlenowy + mykologia

krew, wydzielina z dróg oddechowych, wycinek tkanek, płyn mózgowo-rdzeniowy, mocz, kał

badanie mikroskopowe

morfologia

barwienie metodą Grama

hodowla lekooporność

morfologia kolonii

testy biochemiczne

badanie serologiczne

aglutynacja

ELISA

badanie genetyczne lekooporność

hybrydyzacja DNA

hybrydyzacja RNA

ostateczna diagnoza kliniczna

antybiotykoterapia

Celem leczenia powinno być dożylnie podanie antybiotyków w ciągu pierwszej godziny od rozpoznania wstrząsu septycznego [1B] lub ciężkiej sepsy bez wstrząsu septycznego

Zalecamy, aby wstępne, empiryczne leczenie przeciwdrobnoustrojowe obejmowało stosowanie co najmniej jednego leku wykazującego aktywność wobec wszystkich prawdopodobnych czynników etiologicznych (bakterii i/lub grzybów bądź wirusów) i przenikającego do przypuszczalnego ogniska zakażenia

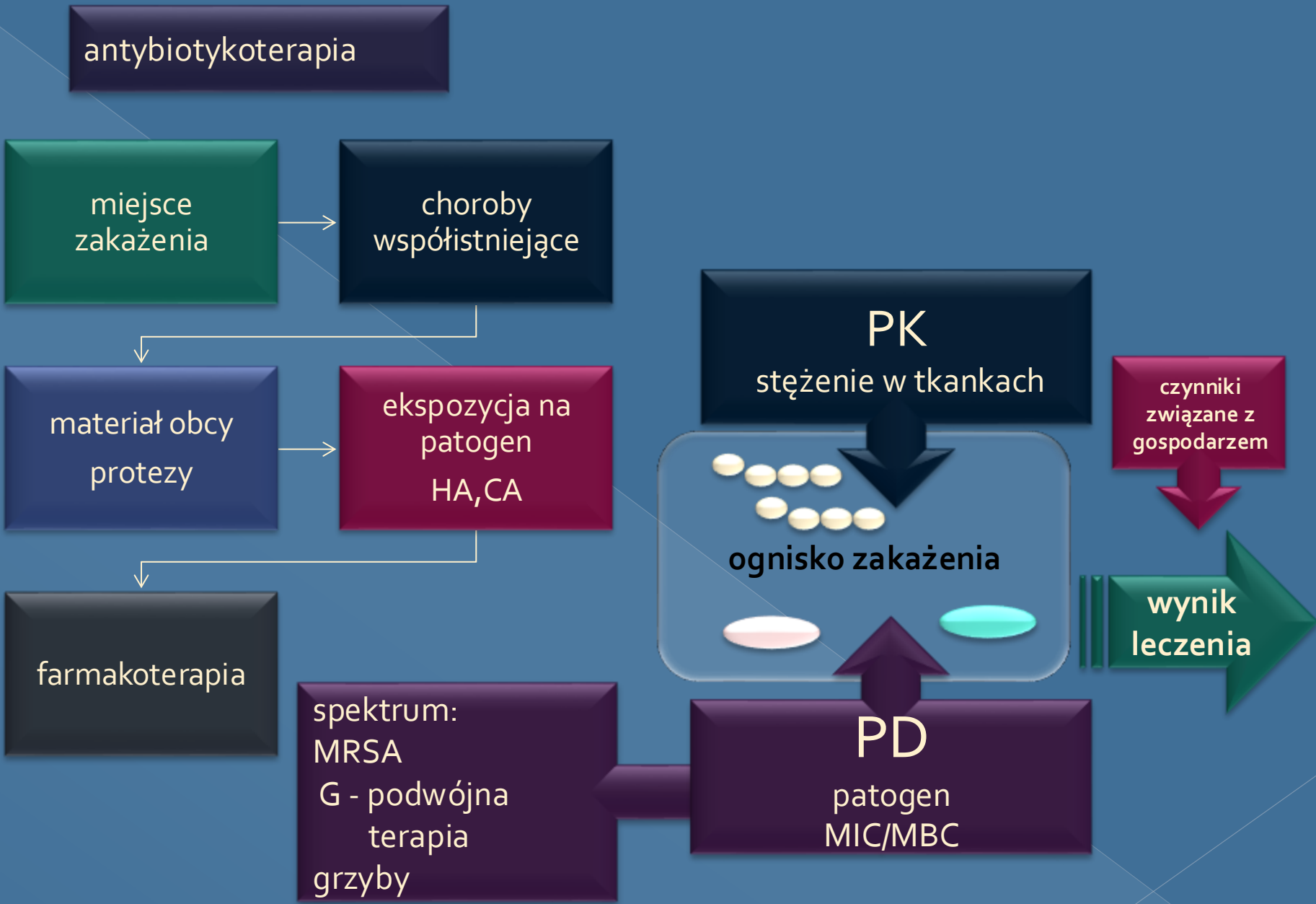
Sugerujemy, aby skojarzone leczenie empiryczne u chorych z ciężką sepsą trwało nie dłużej niż 3–5 dni. Natychmiast po uzyskaniu wyników lekowrażliwości czynnika etiologicznego należy zredukować leczenie i zastosować najskuteczniejszy antybiotyk w monoterapii).

Zalecamy dostosowanie dawkowania w oparciu o zasady PK/PD w zależności od stosowanego leku oraz stanu pacjenta w sepsie i wstrząsie septycznym

Należy codziennie oceniać stosowane leczenie przeciwdrobnoustrojowe w celu zapewnienia jak największej skuteczności, uniknięcia rozwinięcia się lekooporności, ograniczenia toksyczności oraz zmniejszenia kosztów leczenia

Zalecamy, aby nie stosować leków przeciwdrobnoustrojowych u chorych z ciężkim stanem zapalnym, jeżeli ustalono, że przyczyną nie jest zakażenie.

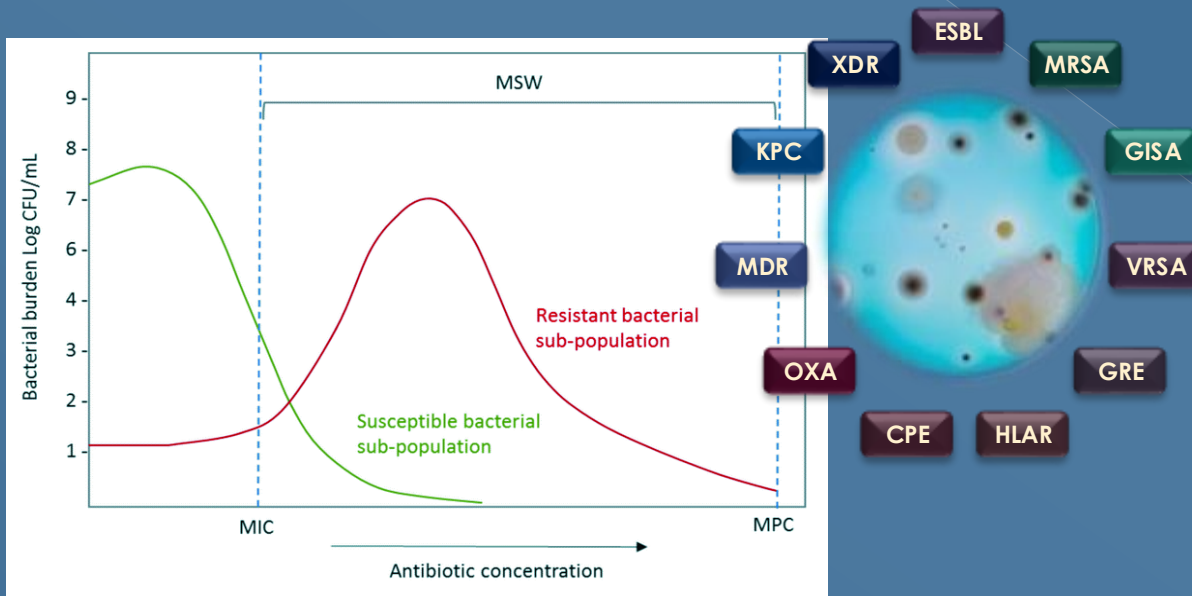

antybiotykoterapia

- MIC** • minimalne stężenie hamujące
- MBC** • minimalne stężenie bójcze
- MAC** • minimalne stężenie indukujące zmiany morfologiczne
- MPC** • stężenie zapobiegające powstawaniu mutantów
- MEC** • minimalne stężenie skuteczne

antybiotykoterapia

czas

- podanie środków przeciwdrobnoustrojowych w ciągu godziny od postawienia rozpoznania wstrząsu septycznego

spektrum

- konsekwentne stosowanie antybiotyków w oparciu wytyczne opracowane na podstawie analizy danych epidemiologicznych

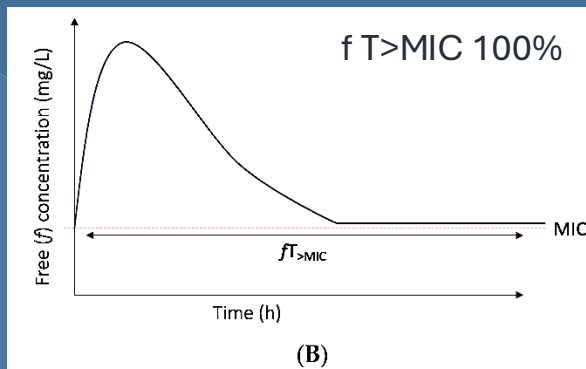
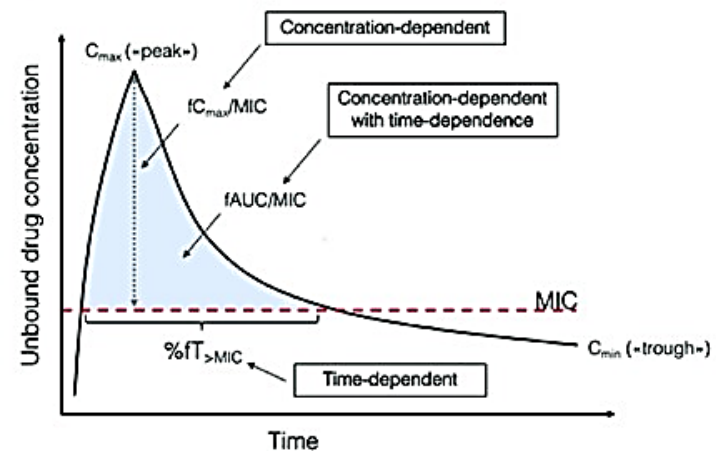
dawka

- szybkie uzyskanie odpowiedniego stężenia w ognisku zakażenia
- PK/PD
- modelowanie farmakologiczne w oparciu o dane populacyjne
- monitorowanie stężenia osoczowego lub tkankowego leku
- modele matematyczne

droga i sposób podania

- infuzja dożylna (bolus)
- infuzja przedłużona
- infuzja ciągła

B

antybiotykoterapia – biomarkery

prokalcytonina

białko C – reaktywne

ekspresja receptora CD 64 neutrofilów

- po stymulacji cytokinowej
- specyficzność 88,7%
- czułość 94%
- *diagnostyka różnicowa pomiędzy stanami o etiologii infekcyjnej i nie infekcyjnej*

presepsyna

- sCD14-ST
- wczesny biomarker sepsy
- CD14 receptor monocytów /makrofagów

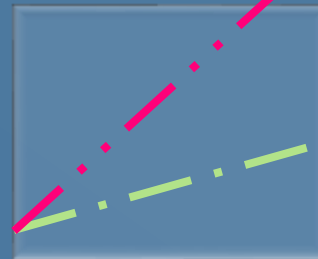
sepsa jest stanem nagłym

śmiertelność

- wczesna diagnoza

- szybka, pełna ocena kliniczna

- niezwłoczne wdrożenie leczenia
- cel: eliminacja patogenu, resuscytacja płynowa + terapie wspomagające

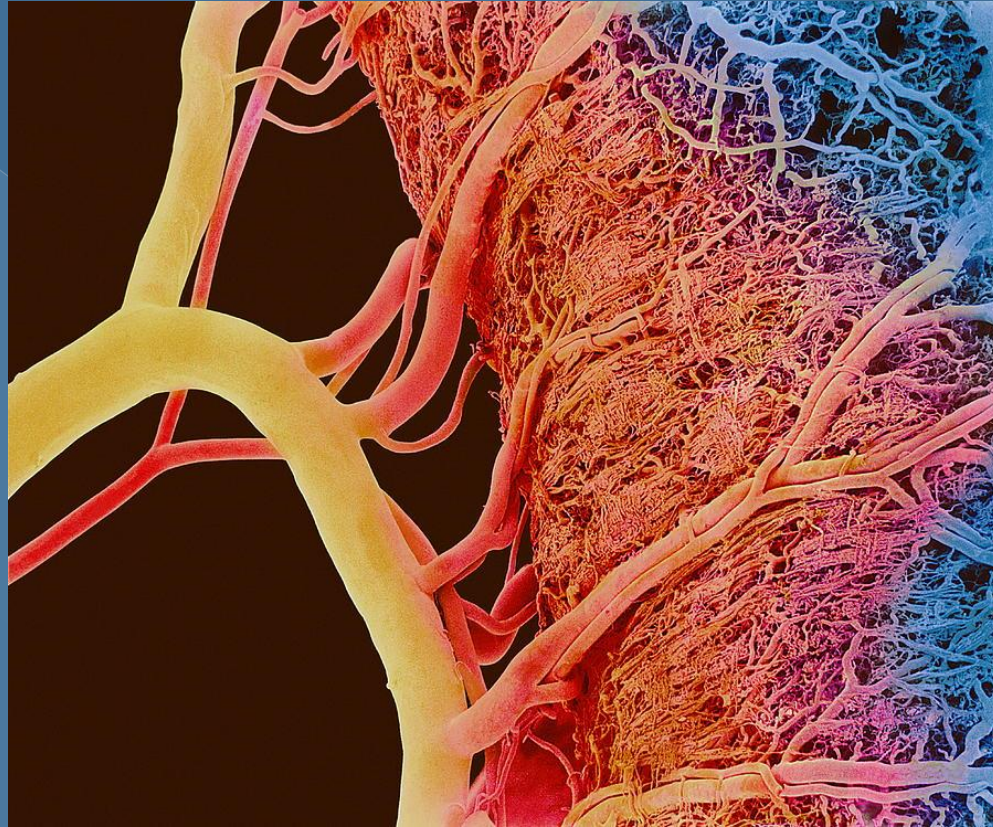
ciężkość sepsy

niewydolność narządów

MODS
MOF

mikrokrążenie
upośledzenie dystrybucji tlenu

śródbłonek

powierzchnia 4000-7000 m²   masa 0,5-1 kg

**danger signal sensors
(damage)**

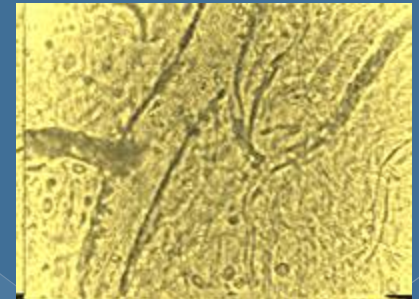
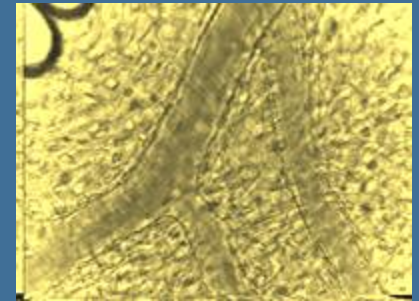
- wykrywanie inwazji mikroorganizmów

**wzmacnia odpowiedź
immunologiczną**

- ekspozycja na LPS
- produkcja prozapalnych cytokin i chemokin
- rekrutacja komórek immunokompetentnych

prezentacja antygenów

- LPS, zakażenie bakteryjne
- ekspresja antygenów MHC I and MHC II i prezentacja limfocytom T
- ekspresja of TLR-2 i TLR-4

śródbłonek

zwiększenie przepuszczalności

- bezpośrednie uszkodzenie bariery naczyniowej
- angiopoetyna -2

napięcie ściany naczyń

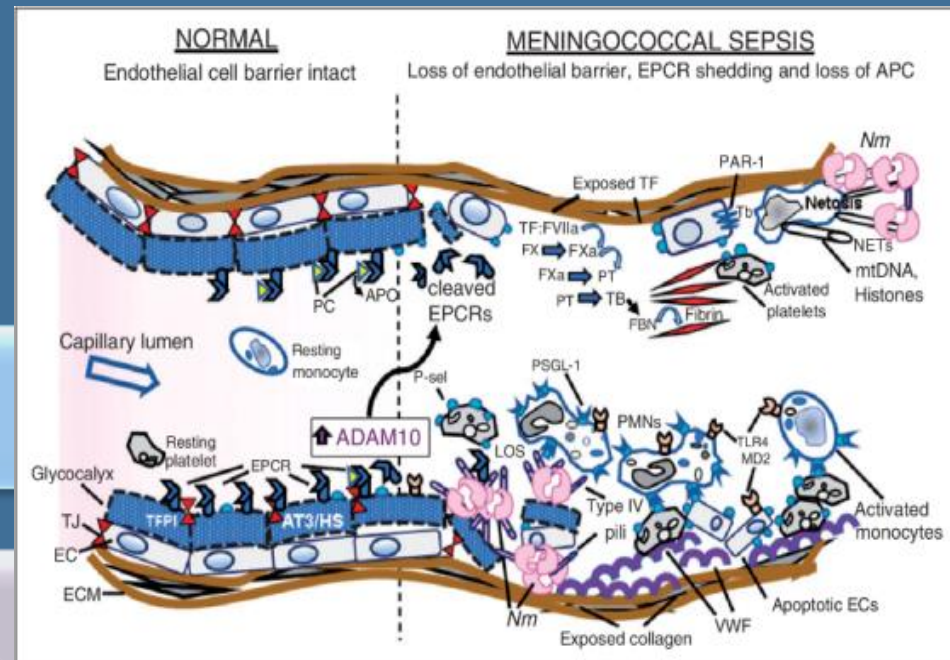
- i- NOS

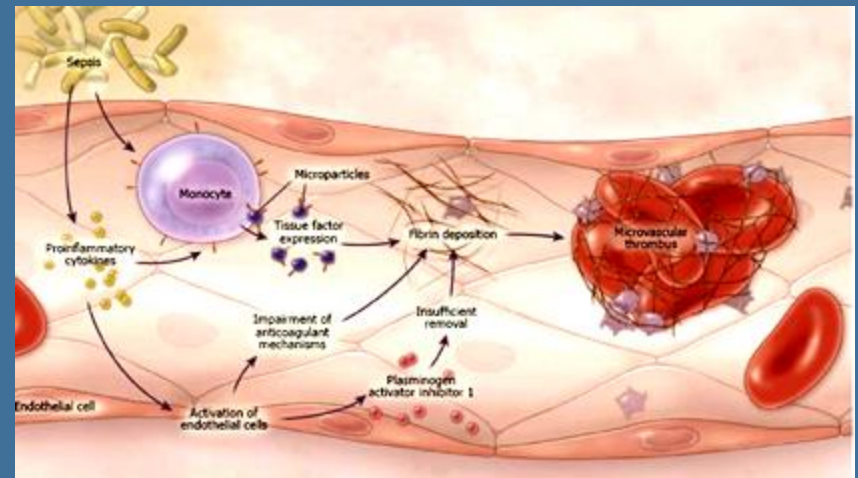
wykrzepianie wewnątrzżłoczkowe

- agregacja i adhezja płytek
- masywne uwalnianie czynnika von Willebrandt'a
- nadmierna ekspresja adhezyn i chemokin

zapalenie

- dwukierunkowy związek pomiędzy układem krzepnięcia a procesami zapalnymi

nadmierne wykrzepianie

- TF (czynnik tkankowy) z komórek śródbłonna, monocytów oraz neutrofilów

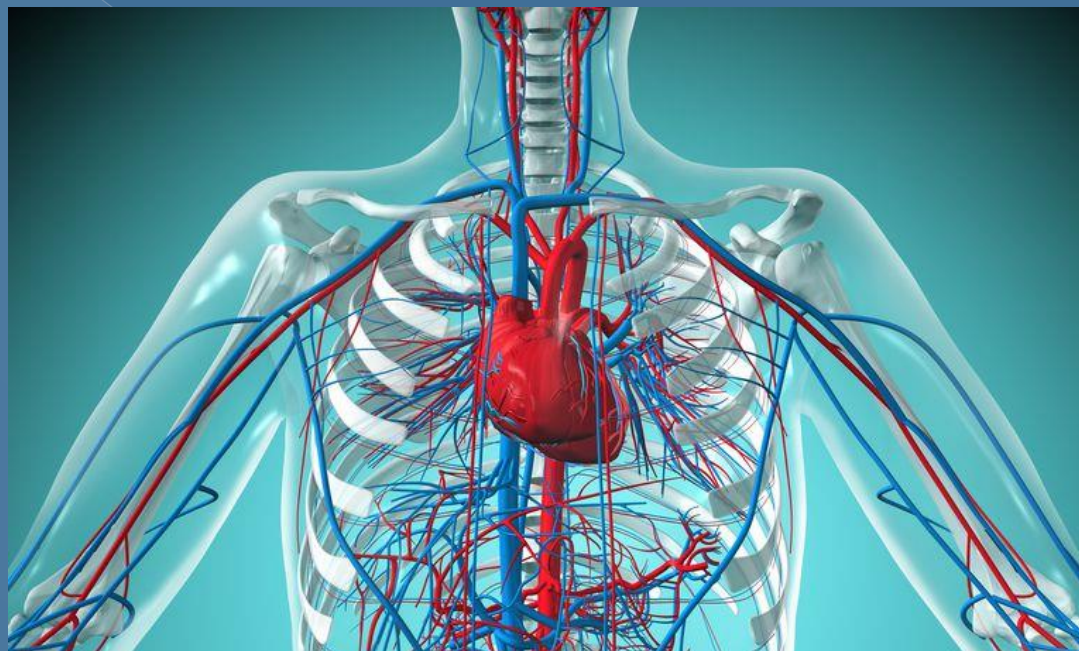
upośledzone krzepnięcie

- niski poziom białka C
- obniżony poziom trombomoduliny
- niski poziom białka S

redukcja fibrynolizy i procesów eliminacji fibryny

krwinki płytkowe

- drugi czynnik tworzenia trombiny
- charakterystyczny spadek poziomu płytek o ponad 30%/12-24 godz

układ krążenia
hipotensja oporna na resuscytację płynową
upośledzenie dostarczania tlenu

układ krążenia –wstrząs dystrybucyjny

upośledzona funkcja rozkurczowa
upośledzona kurczliwość

poszerzenie komór serca

obniżona frakcja
wyrzutowa

wysoki rzut serca
CO

obniżone obciążenie
wstępne LK

obniżony obwodowy
opór naczyniowy
i-NOS

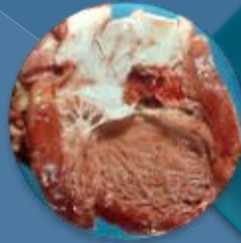
obniżony powrót
żylny

zwiększony przepływ przez
duże anastomozy tętniczo-żyłne

poszerzenie łożysk naczyniowych :
tętniczego
żylnego
mikrokrążenia

dysfunkcja mięśnia sercowego –kardiomiopatia septyczna

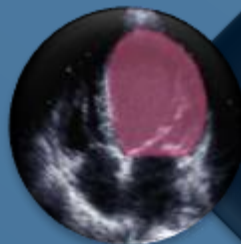

obniżona kurczliwość

c NOS, i NOS, TNF-alfa, IL-1 beta, IL-6
szlaki sygnału zależne od wapnia

upośledzona odpowiedź komórek
na terapię płynową

poszerzenie komórek serca

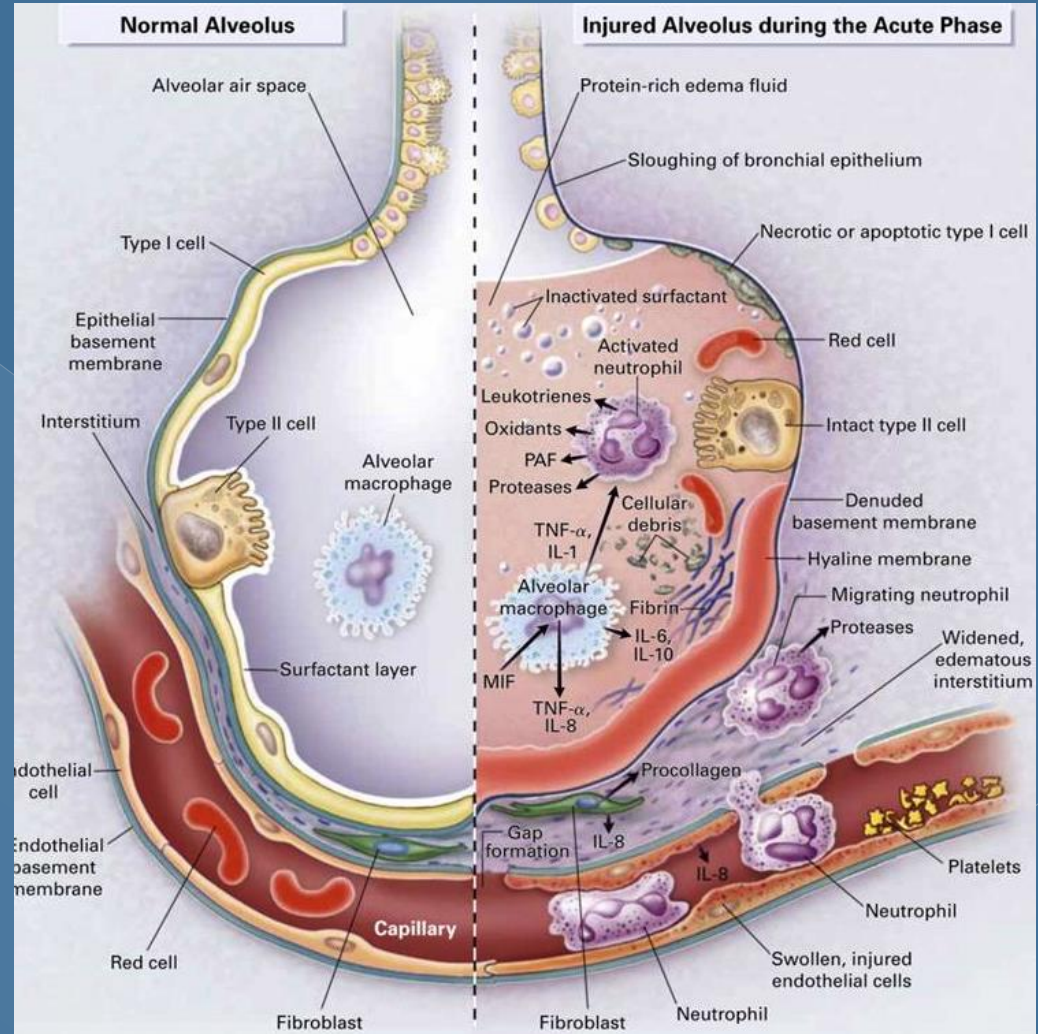
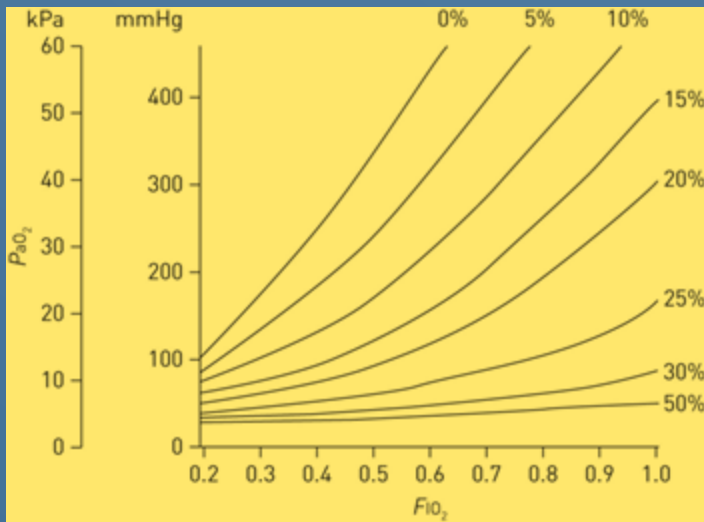
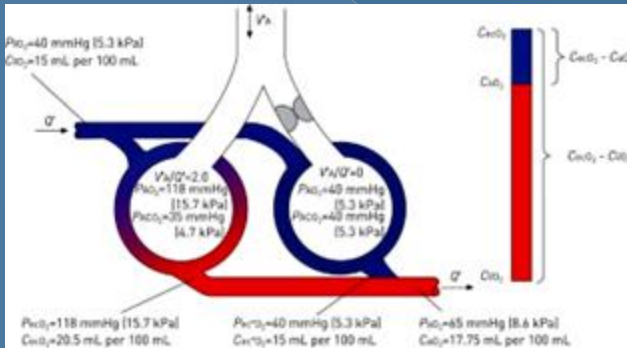
płuca

Adult Respiratory Distress Syndrome

przeciek prawo-lewy

$$pO_2/FiO_2 < 300 \text{ mm Hg}$$

płuca ALI/ARDS

makrofagi pęcherzykowe

aktywacja i rekrutacja krążących leukocytów

inwazja przestrzeni śródmiąższowej płuc

uszkodzenie bariery śródłonkowej i nabłonkowej

produkcja: cytokin, RFT, kinaz białkowych, czynników transkrypcyjnych

lawinowy napływ leukocytów

bezpośrednie uszkodzenie tkanki płucnej

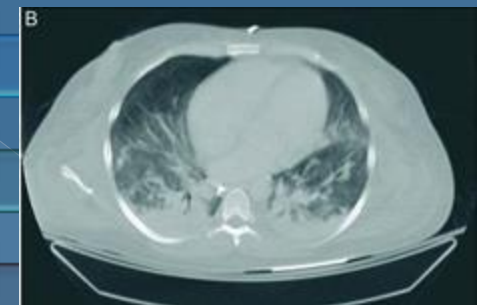
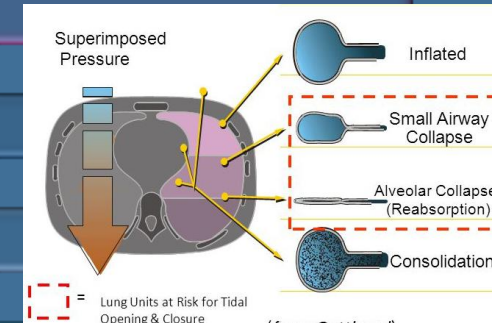
deformacja komórek i apoptoza

tworzenie błon hialinowych, złogów fibrynowych oraz uszkodzenie surfaktantu

upośledzona wymiana gazowa

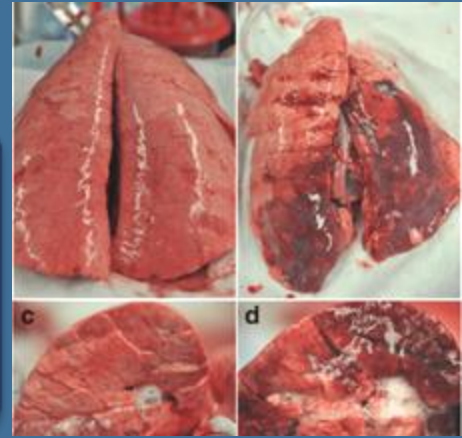
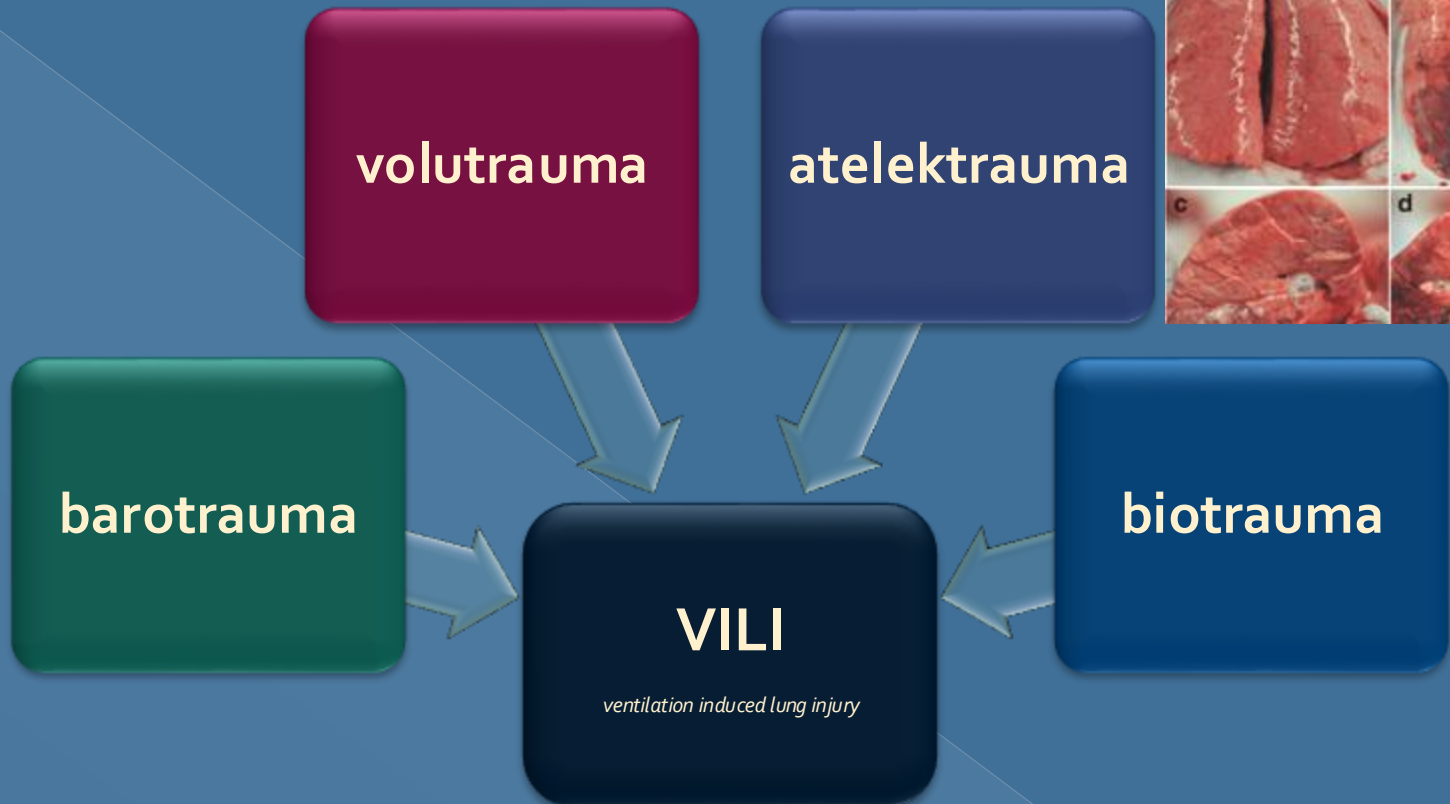
- $pO_2/FiO_2 < 200-300$ mm Hg
- $pO_2/FiO_2 < 100-200$ mm Hg
- $pO_2/FiO_2 \leq 100$ mm Hg

łagodny ARDS
średnio-ciężki ARDS
ciężki ARDS

drugie uderzenie

ALI/ARDS

Healthy Alveolus +
Positive Pressure Ventilation

ARDS +
High Tidal Volume Ventilation

ARDS +
Low Tidal Volume Ventilation
+ PEEP

mózg
encefalopatia septyczna

encefalopatia septyczna

uszkodzenie jednostki naczyniowo-neuronowej

- uszkodzenie komórek śródbłonna, astrocytów, perycytów i neuronów
- zwiększony współczynnik superoksydaza dysmutaza/ katalaza
- ekspozycja na toksyny
- neurozapalenie powoduje aktywny bezpośredni transport cytokin poprzez barierę krew-mózg
- uogólnione zapalenie jest silnym czynnikiem aktywującym komórki mikrogleju (makrofagi) w mózgu
- TNF alfa – aquaporyna 4 (AQP 4)- obrzęk

wczesny uraz oksydacyjny

aktywacja składnika C 5a dopełniacza

- apoptoza
- układ dopełniacza i krzepnięcie

objawy neurologiczne

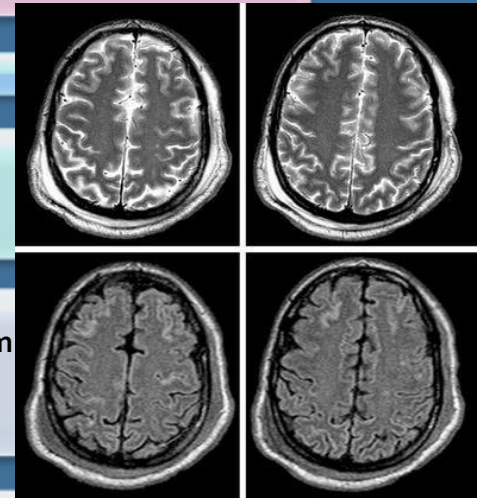
- objawy neurologiczne są symetryczne, często z towarzyszącym wzmożonym napięciem mięśniowym
- wyniki badań laboratoryjnych płynu mózgowo rdzeniowego pozostają prawidłowe

zaburzenia świadomości

- do śpiączki
- zaburzenia świadomości o niewielkim nasileniu (GGS 13-14) przy przyjęciu do IT były niezależnym czynnikiem ryzyka złego rokowania

skutki długofalowe

- zaburzenia pamięci, koncentracji i uwagi
- utrata funkcji poznawczych
- depresja
- osłabienie, anoreksja, apatia

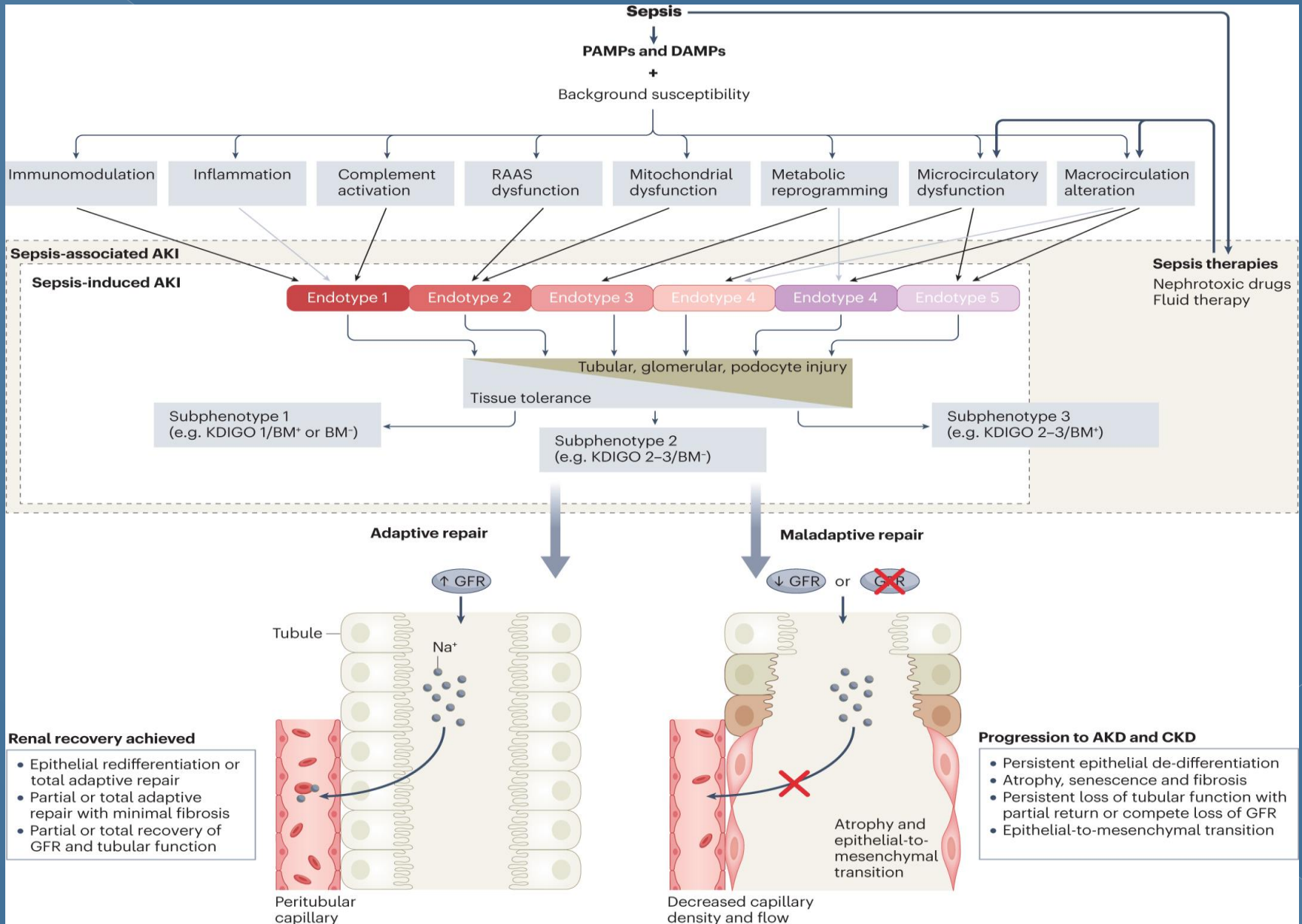

nerki
ostre uszkodzenie nerek

ostre uszkodzenie nerek

Sepsis-associated acute kidney injury: consensus report of the 28th Acute Disease Quality Initiative workgroup

nerki -ostre uszkodzenie nerek

apoptoza komórek cewek nerkowych

- LPS - szlaki Fas- i kaspazo zależne

proteinuria

- defekt reabsorpcji cewkowej oraz zwiększona przepuszczalność bariery kłębuszków nerkowych
- białkomocz
- obniżona ekspresja megaliny

dyselektrolitemia

- niezdolność komórek cewkowych do utrzymania składu przedziałów płynowych

hypoalbuminemia

- nasilona dyfuzja przez podocyty
- obniżona ekspresja nefryny oraz nestyny

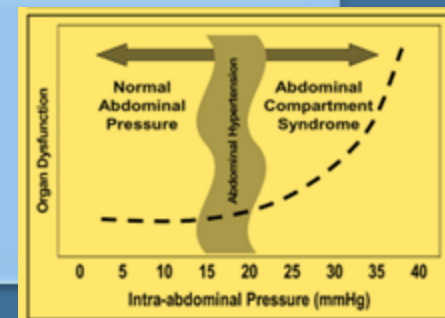

układ pokarmowy

istotna apoptoza

nadciśnienie śródbrzusze >20 mm Hg - zespół przedziału brzuszego

- translokacja bakteryjna
- obniżony przepływ przez żyłę próżną dolną (ucisk na duże naczynia brzuszne)
- niedodma- ucisk na podstawę płuc
- niedokrwienie nerek- ucisk na żyły nerkowe
- martwica jelit

zespół wielopredziałowy

- $\uparrow$ ciśnienie śródbrzusze, $\uparrow$ ciśnienie wewnątrzklatkowe $\uparrow$ ciśnienie śródczaszkowe

górnny odcinek przewodu pokarmowego

- nadmierna, zaburzona kolonizacja bakteryjna

dolny odcinek przewodu pokarmowego

- translokacja : drobnoustrojów, toksyn, enzymów trawiennych

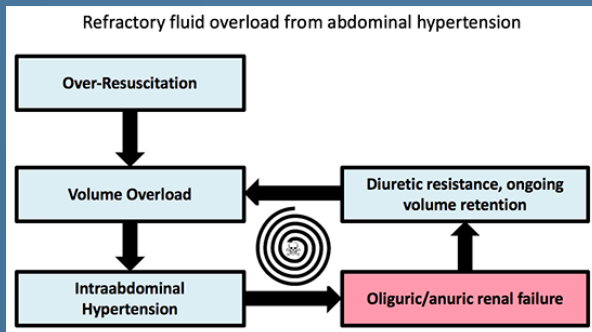
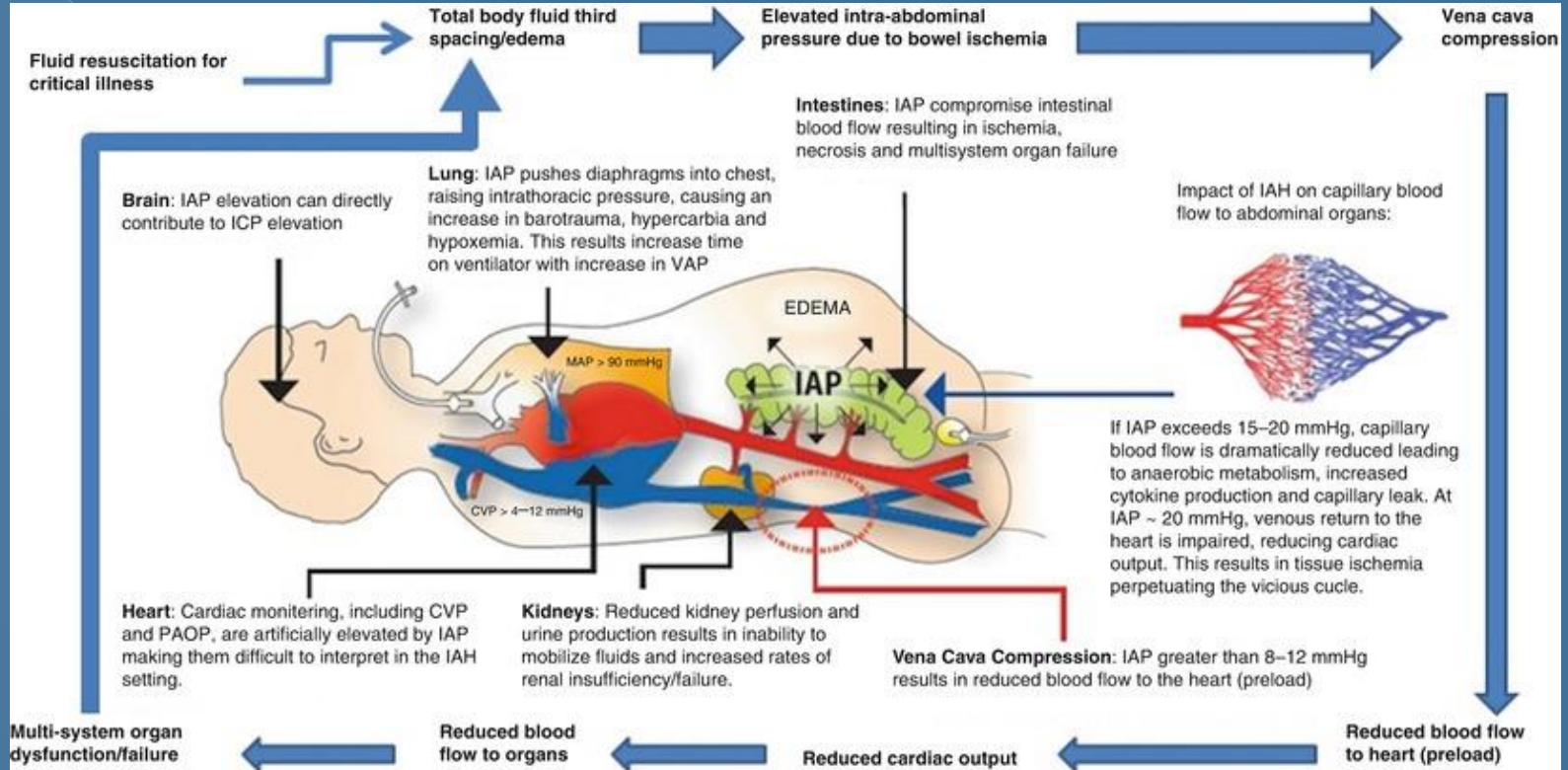
septyczna niedrożność przewodu pokarmowego

- niedrożność porażenna

powikłania zapalne

- zapalenie trzustki, zapalenie pęcherzyka żółciowego

zespół przedziału brzusznego

wątroba

faza wczesna

norepinefryna jelitowa

aktywacja komórek Kupfer'a
alfa 2 adrenoreceptor

nasilone uwalnianie TNF-alfa

dysfunkcja hepatocytów

krzepnięcie
zaburzenie równowagi pomiędzy
układem protrombiny i
antytrombiny

kaskada zapalna

nadekspresja receptora
C5a dopełniacza

indukcja odpowiedzi ostrej fazy

faza późna

upośledzone ukrwienie

krzepnięcie
zapalenie

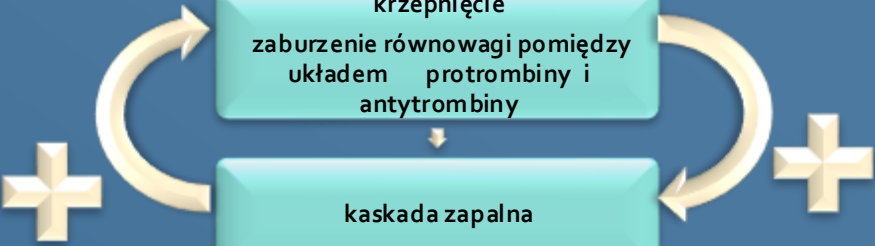
zakłócenie przebiegu
śródbłonkowej eNOS

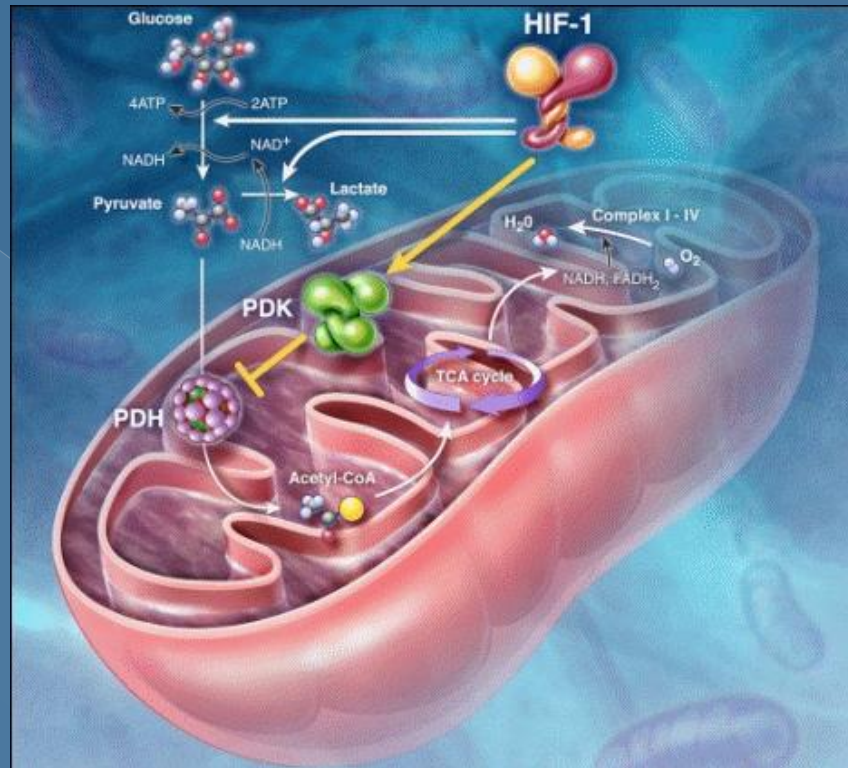
komórki Kupfer'a
detoksykacja LPS
nasiloną odpowiedź zapalną

utrata funkcji metabolicznej:
podwyższony poziom mleczanów,
hypoglikemia, hyperlipidemia

koagulopatia

aktywowane
biało C
+
układ
dopełniacza C5a

metabolizm

zaburzenie oddychania wewnątrzkomórkowego

zmiany stężenia hormonów
metabolizm

toksyny

odpowiedź adaptacyjna

autonomiczny układ
nerwowy

układ
dokrewny

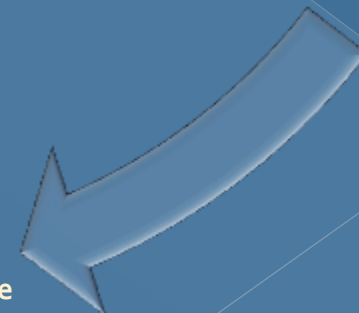
metabolizm

układ immunologiczny

ochrona przed
katastrofalnym
katabolizmem

mediatory zapalne

interwencje terapeutyczne

zmiany stężenia hormonów metabolizm

aktywacja i depresja
osi podwzgórzowo-przysadkowo-
nadnerczowej
zespół chorych nadnerczy

dwufazowa reakcja wydzielanie
wazopresyny

hyperglikemia/dysglikemia

depresja
osi podwzgórzowo-przysadkowo-
tarczycowej
zespół chorej tarczycy

obniżone wydzielanie hormonów
gonadotropowych i
hipogonadyzm

zaburzenia równowagi
Na/K
hypofosfatemia hypokalcaemia
hypomagnezemia

zmiany stężenia hormonów

CIRCI critical illness-related corticosteroid insufficiency

zmniejszone wydzielanie ACTH

trwała niedoczynność nadnerczy

- krwawienie /niedokrwienie/martwica
- destabilizacja hemodynamiczna/ uporczywa hipotensja
- petocje, wybroczyny
- hipoglikemia, hiponatremia, hiperkalemia

przejściowa niedoczynność nadnerczy

- dysfunkcja względna lub czynnościowa

„obwodowa niedoczynność nadnerczy”

sick eoadrenal state

- obniżona odpowiedź na stymulację kortykotropiną i glikokortykoidami narządów końcowych przy prawidłowym poziomie osoczym hormonów
- funkcja ochronna przed utratą tkanek w fazie katabolicznej

metabolizm hiperglikemia/ dysglikemia

paradoks cukrzycowy

glikoliza i glukoneogeneza wątrobowa

Cykl Cori' ego

- mleczany

insulinooporność

regulacja hormonalna

- katecholaminy, kortyzol, hormon wzrostu
- dysfunkcja GLUT (glukose transporter)

diagnoza

SOFA

Sequential Organ Failure Assessment

narząd /układ		0	1	2	3	4
układ sercowo-naczyniowy	MAPmm Hg	>70	<70			
	leki wazoaktywne ug/kg/min			dopamina <5 dobutamina argipresyna	dopamina >5 norepinefryna <0,1	dopamina >1 norepinefryna >0,1
układ oddechowy	pO ₂ /FiO ₂	>400	<400	<300	<200	<100
	wspomaganie wentylacji				+	+
nerki	poziom kreatyniny mg/dL	1,2	1,2-2,0	2,0-3,5	3,5-5,0	5,0
	RRT					HD
wątroba	poziom bilirubiny mg/dL	<1,2	1,2-2,0	2,0-6,0	6,0-12,0	>12
CNS	GCS	15	14-13	12-10	9-6	<6
układ krzepnięcia	poziom płytek	>150. 000	<150.000	<100.000	<50.000	< 20 .000

oddział ratunkowy

qSOFA/SIRS/NEWS/MEWS

kod sepsa

ICU

szczegółowa ocena kliniczna

źródło zakażenia
cechy dysfunkcji narządów
powikłania

oddziały szpitalne

ocena przesiewowa

*Modified Early Warning Score (MEWS)
National Early Warning Score (NEWS)*

rozpoznanie q SOFA

zaburzenia świadomości

Physiological Parameters	3	2	1	0	1	2	3
Respiration Rate (BPM)	≥ 30		9-11	12-20		21-24	≥ 25
Oxygen Saturations (%)	≤ 91	92-93	94-95	≥ 96			
Any Supplemental Oxygen		Yes	No				
Temperature (°C)	≤ 35	35.1-36.0	36.1-38.0	38.1-39.0	39.1		
Systolic Blood Pressure (mmHg)	≤ 90	91-100	101-110	111-120			≥ 120
Heart Rate (BPM)	≤ 40	41-50	51-90	91-110	111-130		≥ 131
Level of Consciousness			A				V, P or U

MEWS Modified Early Warning Score (MEWS)

Score	5	4	3	2	1	0	1	2	3
Respiratory rate									
Saturation rate (with therapy)	< 90								
Heart Frequency	< 40	40-50	51-100	101-110	111-120	> 120			
Systolic blood pressure	< 70	70-80	81-100	101-200					
Temperature	< 35.5	35.5-36.5	36.5-37.5	> 37.5					
Consciousness			A	V	P	U			
Urine production			< 75ml in the last 4 hours	1 point					
Nurse being worried									

A = Alert V = Response to verbal stimulation P = Response to painful stimulation U = Unresponsive

RIT protocol

- Determine MEWS → MEWS ≥ 3 contact clinician on duty
- Clinician on duty assess patient < 30 min and draft a plan for treatment
- Effect of treatment is analyzed < 60 min
- If no effect of treatment → clinician on duty contacts RIT
- If not complied with 1,2,4 → clinician on duty or nurse contacts RIT
- Document aberrant parameters in the patient's charts

częstość oddechów > 22 BPM

SOFA SCORE—SEPSIS

Sequential Organ Failure Assessment (SOFA) is an assessment score used to predict the outcome of critically ill patients, specifically for estimating the risk of morbidity and mortality due to sepsis.

PULMONARY SCORE		CARDIOVASCULAR	
PaO ₂ /FiO ₂ (mmHg) SOFA score	0	Mean arterial pressure OR administration of vaso-	0
> 400	0	MAP ≥ 70 mm/Hg	0
> 300	+1	MAP < 70 mm/Hg	+1
> 200 & Mechanically Ventilated	+3	epinephrine ≤ 1 µg/kg/min or dobutamine	+2
< 100 & Mechanically Ventilated	+4	epinephrine > 1 µg/kg/min OR	+3
NEUROVASCULAR SCORE		HEMODYNAMIC SCORE	
GCS—Glasgow Coma Scale SOFA Score	0	epinephrine ≤ 0.1 µg/kg/min OR	+3
15	0	epinephrine > 0.1 µg/kg/min OR	+4
13-14	+1	norepinephrine > 0.1 µg/kg/min	+4
10-12	+2		
6-9	+3		
≤ 6	+4		
LIVER SCORE		RENAL SCORE	
Bilirubin (mg/dl) SOFA score	0	Creatinine (mg/dl) [sum of 12] (or urine output) score	0
< 1.2 (< 20)	0	< 1.2-1.9 (130-170)	+1
1.2-1.9 (20-32)	+1	2.0-3.4 (171-289)	+2
2.0-3.9 (33-64)	+2	3.5-4.9 (300-480) (or < 500 ml/d)	+3
4.0-11.9 (102-204)	+3	< 5.0 (< 480) (or < 200 ml/d)	+4
> 12.0 (> 204)	+4		
COAGULATION		Maximum SOFA Score	
Platelets (x10 ⁹ /l) SOFA Score	0	0 to 9	< 10%
> 150	0	7 to 9	15 - 20%
> 100	+1	10 to 12	40 - 50%
> 50	+2	13 to 14	80 - 90%
> 30	+3	15	> 90%
> 20	+4	15 to 24	> 90%

NURSINGKAMP
nursingkamp.com

Source: Crit Care Med. 2001 May; 30(5): 1049-1054.
Always follow your agency policy in regard to good clinical practices. This score does not in any way supersede your practice. Always consult with other resources before any practice decision and document nursing/amp.com

skurczowe ciśnienie tętnicze
≤ 100 mm Hg

parametry ogólne

temperatura ciała

- gorączka -temperatura głęboka powyżej 38,5
- hipotermia temperatura głęboka poniżej 36 st. C-skrajne grupy wiekowe

czynność sera

- powyżej 90/min
- lub 2 odchylenia standardowe od normy dla wieku

tachypnoe

zaburzenia świadomości

istotne obrzęki lub dodatni bilans płynowy

- powyżej 20ml/kg mc /24 godz

hiperglikemia u pacjentów bez rozpoznanej cukrzycy

- poziom osoczowy glukozy powyżej 120mg/%

parametry zapalne

poziom osoczowy leukocytów

- 4000 > L > 12.000
- prawidłowy poziom leukocytów przy 10% udziale form niedojrzałych w obrazie krwi

CRP

- 2 odchylenia standardowe dla normy wieku

poziom osoczowy prokalcytoniny

- 2 odchylenia standardowe dla normy wieku

parametry hemodynamiczne

hipotensja tętnicza

- SBP < 90 mm Hg
- MAP < 70 mm Hg
- spadek SBP o ponad 40 mm Hg u dorosłych
- spadek SBP 2 odchylenia standardowe od normy wiekowej

saturacja mieszanej krwi żyłnej

- < 70%

wskaźnik sercowy

- > 3.5 l/min/m²

cechy deficytu płynowego

- ocena odpowiedzi na bierne uniesienie kończyn
- obniżone ośrodkowe ciśnienie żyłne
- obniżone wypełnienie ż. głównej dolnej, (USG)

parametry hemodynamiczne

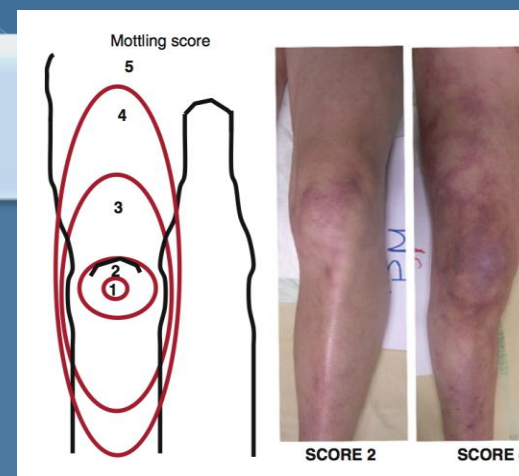
parametr	MAP	PAWP	CO	SVR
wstrząs hiperdynamiczny	↓	↓ ←	↑ ←	↓

markery zaburzeń perfuzji tkankowej

hiperlaktatemia $>1\text{mol/l}$

opóźniony powrót włosiczkowy

marmurkowata skóra

markery niewydolności narządów

hipoksemia tętnicza

- $paO_2 / FiO_2 < 300$ mm Hg

niewydolność nerek

- wydzielanie moczu pon. 0,5 ml/kg mc
- wzrost poziomu kreatyniny $>0,5$ mg/dl

zaburzenia hemostazy

- $INR > 1,5$ a $PTT > 60$ sek
- poziom płytek < 100.000

hiperbilirubnemia

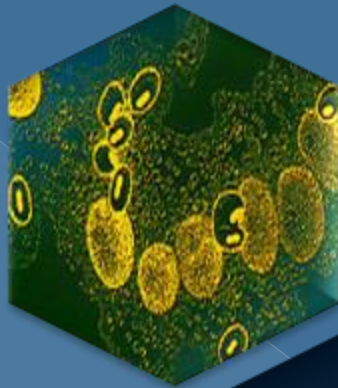
- poziom osoczowy bilirubiny > 4 mg/dl

Leczenie

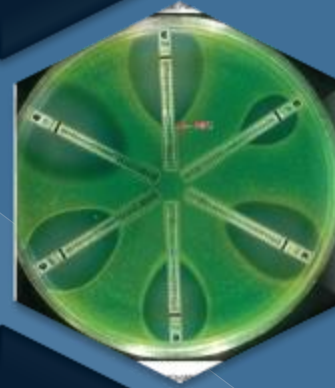
Surviving Sepsis Campaign: International Guidelines for Management of Sepsis and Septic Shock: 2021

wytyczne postępowania

sepsa i wstrząs
septyczny są
stanami
zagrożenia życia

natychmiastowe
rozpoczęcie
resuscytacji i
leczenia

przeniesienie
pacjenta
wymagającego
intensywnej
terapii w ciągu 6
godzin

Initiate bundle upon recognition of sepsis/septic shock.

May not complete all bundle elements within one hour of recognition.

1

Measure lactate level.

Remeasure lactate if initial lactate elevated (> 2 mmol/L).

2

Obtain blood cultures before administering antibiotics.

3

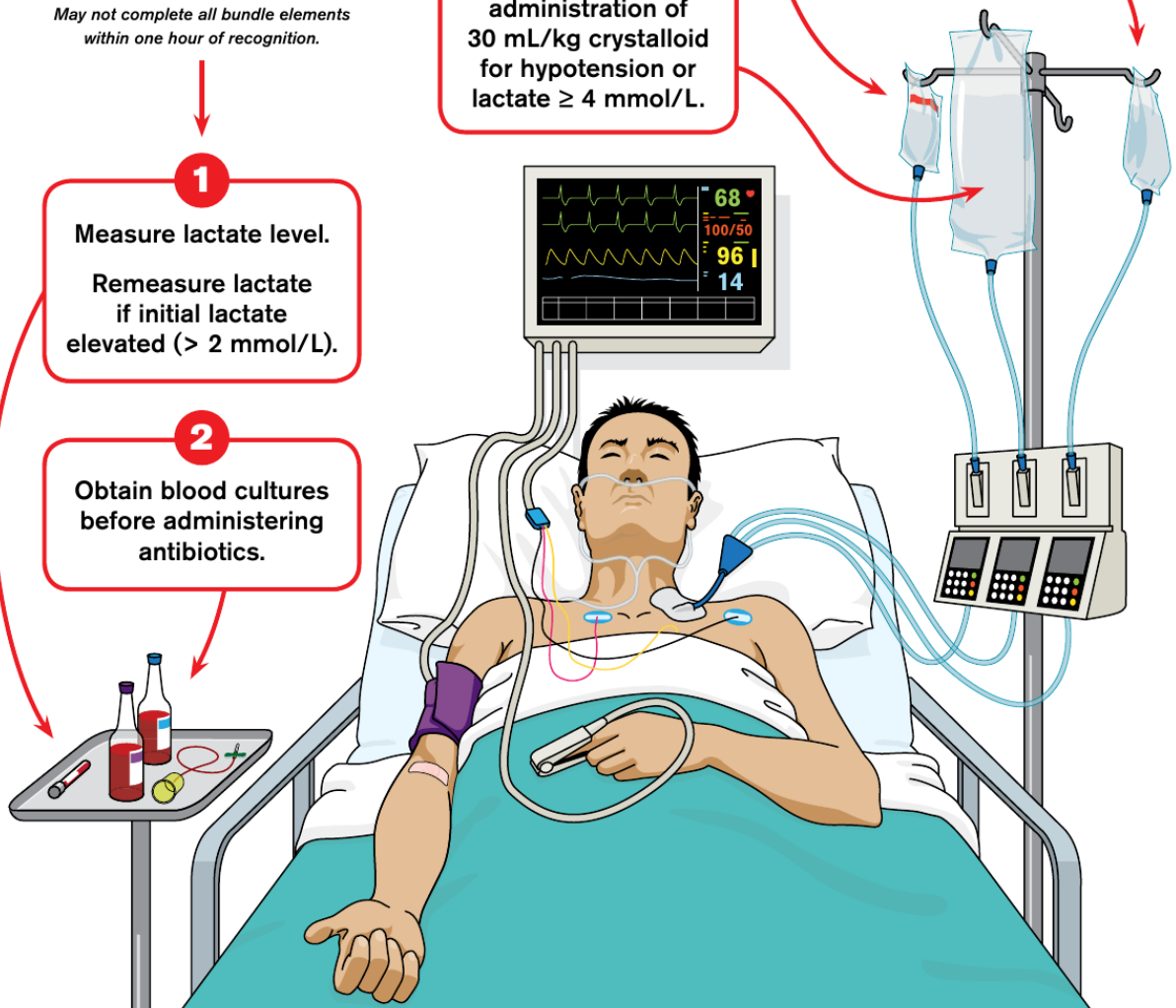
Administer broad-spectrum antibiotics.

4

Begin rapid administration of 30 mL/kg crystalloid for hypotension or lactate ≥ 4 mmol/L.

5

Apply vasopressors if hypotensive during or after fluid resuscitation to maintain a mean arterial pressure ≥ 65 mm Hg.

identyfikacja i opanowanie zaburzeń hemodynamicznych

identyfikacja i monitorowanie zaburzeń hemodynamicznych

ocena kliniczna /powrót włóscizkowy/

POCT /mleczany/

monitorowanie nieinwazyjne

monitorowanie inwazyjne z uwzględnieniem parametrów dynamicznych

płynoterapia

krystaloidy 30ml/kg mc

leki wazoaktywne

norepinefryna

Capillary refilling time: How to assess?
The 3 steps 5-second check-up

- 1. PRESS** your fingers on the patient's nail bed for 5 seconds (Count the time loudly).
The patient's nail bed will turn white
- 2. RELEASE** your pressure
- 3. COUNT** the seconds till the patient's nail bed returns pink

DEHYDRATION if > 2 seconds
ALARM sign > 3"

wstrząs monitorowanie

minimalne

- EKG
- pulsoksymetria
- nieinwazyjny pomiar ciśnienia tętniczego co 5min
- inwazyjny pomiar ciśnienia tętniczego (jak najszybciej)
- badanie gazometryczne , parametry krytyczne
- diureza
- ośrodkowe ciśnienie żyłne, $S_{cv} O_2$
- echokardiografia

zaawansowane

- pomiar rzutu serca
- $P(cv-a)CO_2$
- $Sat C_2/satCvO_2$
- PAWP- ciśnienie w prawym przedsionku, ciśnienie w tętnicy płucnej, ciśnienie zaklinowania tętnicy płucnej , ciągły pomiar rzutu serca, S_vO_2
- tremodilucja przezpłucna , analiza fali tętna

wskazania do terapii infuzyjnej

objawy hipoperfuzji tkankowej

niski rzut serca

nieprawidłowe parametry
życiowe

cel terapii infuzyjnej – istotna klinicznie poprawa rzutu
serca

poziom mleczanów

odzwierciedla zaburzenia funkcji komórek w przebiegu sepsy

wysoka czułość
brak specyficzności

jako jedyny parametr wskazuje na stres metaboliczny a nie wstrząs

- niedostateczne dostarczanie tlenu do tkanek
- upośledzony metabolizm tlenowy
- nasilona glikoliza
- obniżony klirens wątrobowy

marker utajonego wstrząsu przy barku jednoznacznej hipotensji

18May2014____
Sample type:____
QN AIR
At 37 C
pH:_____7.31
pO₂:_____12.2 kPa
pCO₂:_____3.4 kPa
BE:_____ -5.0 mM
HCO₃:_____ 20 mM
Lactate:_____3.2 mM
K:_____6.7 mM

pH	7.232	
pCO ₂	4.19	kPa
pO ₂	9.91	kPa
cNa ⁺	138	mmol/L
cK ⁺	4.0	mmol/L
cCrea	112	µmol/L
cCa ²⁺	1.25	mmol/L
cCl ⁻	106	mmol/L
cGlu	6.6	mmol/L
cLac	12.9	mmol/L
ctHb	166	g/L
FCO ₂ Hb	3.1	%
FMetHb	1.2	%
sO ₂	93.0	%
cBase(Ecf) _c	-13.3	mmol/L
cHCO ₃ ⁻ (P.st) _c	14.3	mmol/L

ocena równowagi płynowej

ocena kliniczna

- brak znaczenia rokowniczego dla konkretnego parametru

karta bilansu płynowego, pomiar masy ciała

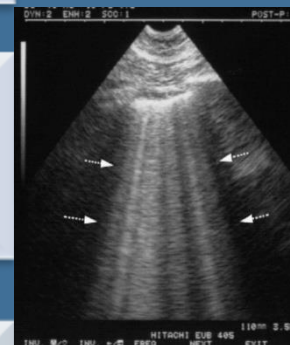
- ośrodkowe ciśnienie żyłne CVP
- $S_{CV}O_2$
- diureza/utrata

ciśnienie zaklinowania tętnicy płucnej PAWP

- wysoka wiarygodność
- inwazyjne
- ciężkie powikłania zagrażające życiu

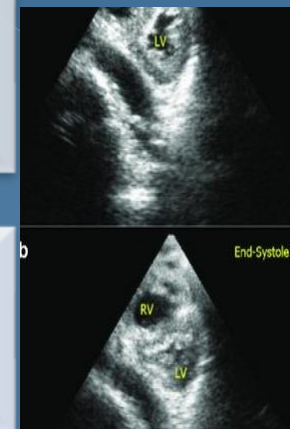
USG

- VCI –zapadalność, reakcja na uciśnięcie
- Wskaźnik IVC/Ao
- USG płuc linii B -B- artefakty widoczne, gdy płyn obecny śródmiąższowo

echokardiografia

- LV powierzchnia końcowo-rozkurczowa (LVEDA),
- LV (LVOT)
- ocena tętnic szyjnych wewnętrznych

ocena równowagi płynowej

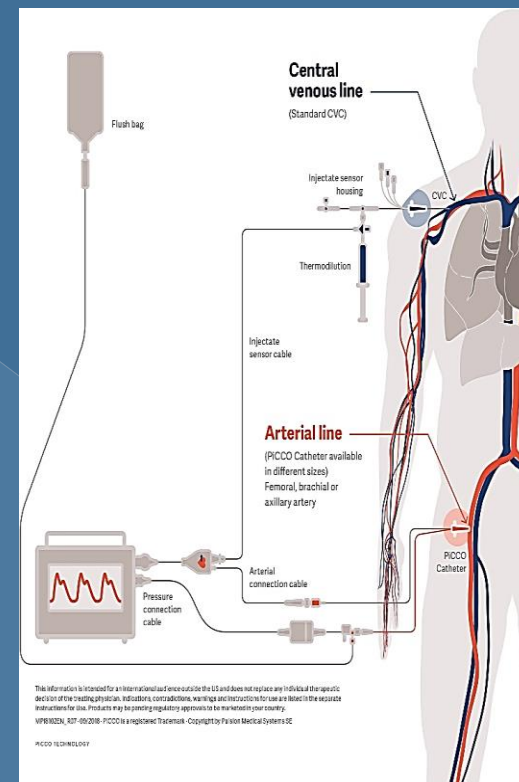
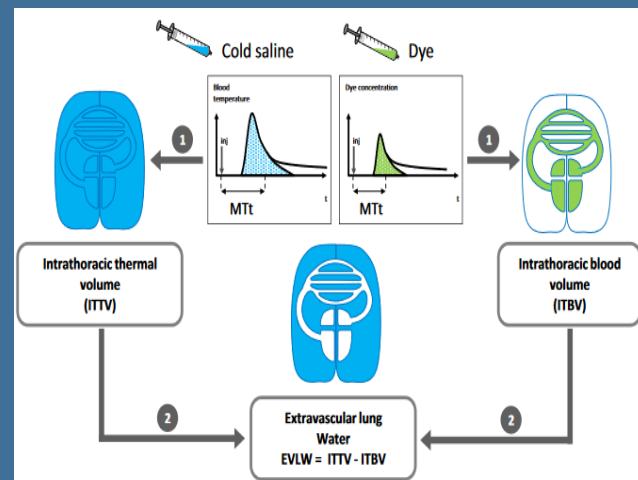
termodilucja przezpłucna:
PAC, PiCCO, EVLW

- poprawa przeżywalności
- inwazyjne

bioimpedancja

dilucja trytu

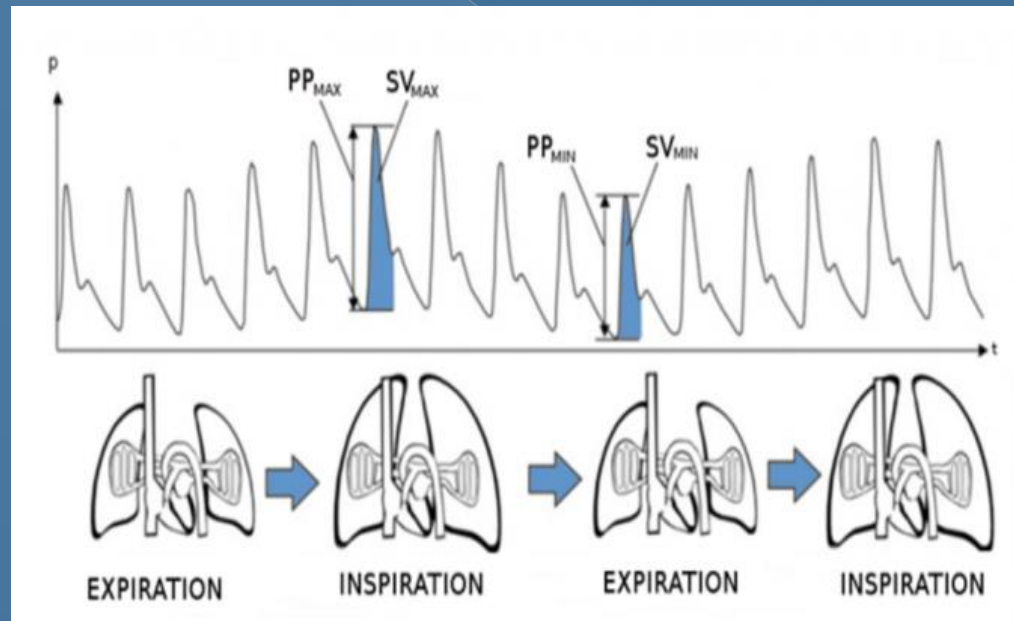
- złoty standard pomiaru całkowitej wody ustrojowej

ocena odpowiedzi na terapię płynową

parametry dynamiczne

- SVV - zmienność objętości wyrzutowej - krzywa ciśnienia tętniczego
- PPV - zmienność ciśnienia pulsu - kształt krzywej ciśnienia tętniczego

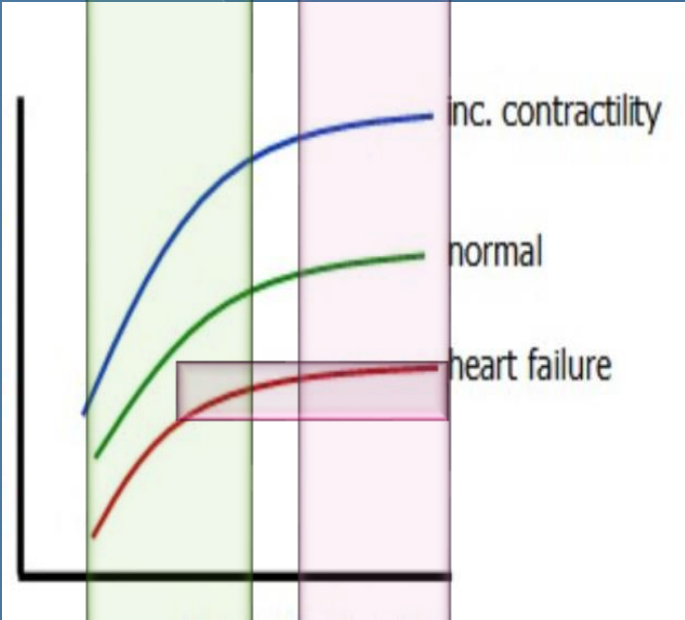

ocena odpowiedzi na terapię płynową

rezerva obciążenia wstępnego :

wysokie SVV/PPV
dobra odpowiedź na terapię płynową

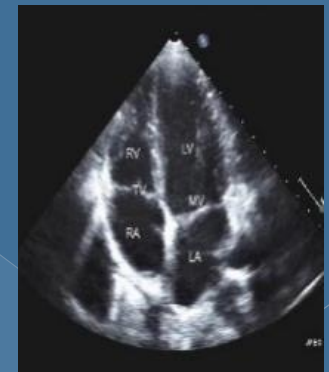
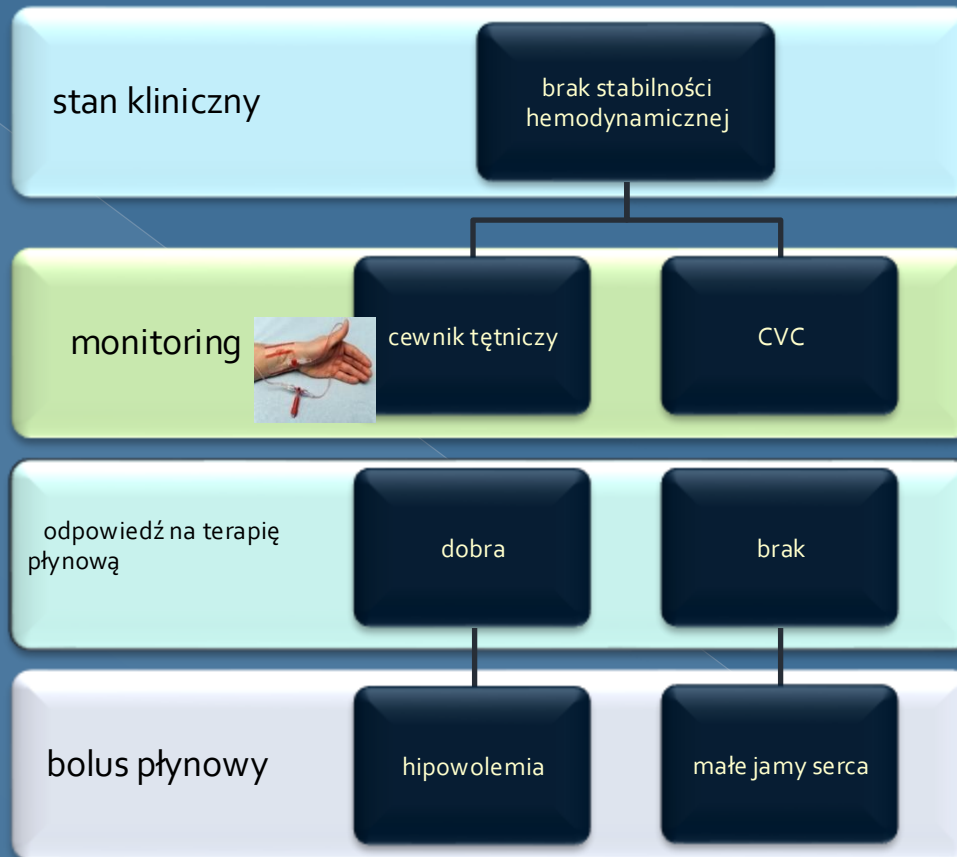
brak rezerwy obciążenia wstępnego :

niskie SVV/PPV
brak odpowiedzi na terapię płynową

objętość wyrzutowa

ad

ocena odpowiedzi na terapię płynową

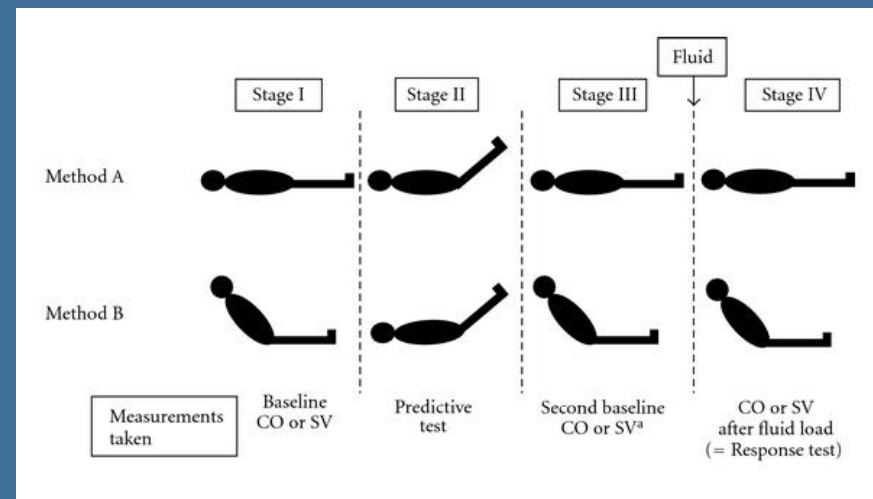
czynnościowe pomiary hemodynamiczne

bierno uniesienie nóg

bolus płynowy pod kontrolą pomiaru rzutu serca

zmiana ciśnienia skurczowego

zmiana ciśnienia tętna lub objętości wyrzutowej w odpowiedzi na zmianę ciśnienia wewnątrzklatkowego pod wpływem wentylacji mechanicznej

Assessing fluid responsiveness with the passive leg raising maneuver in patients with increased intra-abdominal pressure: Be aware that not all blood returns!*

TYPE	STARTING POSITION	POSITION DURING PLR	ADVANTAGES	DISADVANTAGES
HOB-PLR	PPV↑↑ 	PPV↑↑ 	No risk for VAP	Labour intensive Increases IAP (lung compression) No endo-genous transfusion
SUP-PLR	PPV↑↑ 	PPV↑ 	No increase in IAP (no lung compression) Not labour intensive	Risk for VAP Risk for ICP increase Only small endogenous transfusion (from legs)
TREND ELENB URG	PPV↑ 	PPV↓ 	Decrease in IAP (effects on lungs unclear) Not labour intensive Best endogenous transfusion in case of IAH	Biggest risk for VAP Biggest increase in ICP

przeciążenie płynowe

obrzęk mięśnia sercowego, upośledzona kurczliwość,
zaburzenia przewodzenia

CO ↓ SV ↓

CVP ↑ PAOP ↑

obrzęk płuc, zaburzenia wymiany gazowej, obniżenie
podatności

O₂ ↓ CO₂ ↑ przedłużona wentylacja

obrzęk mózgu zaburzenia świadomości

ICP ↑

zespół przedziału nerkowego, ostra niewydolność
nerek

ADH ↑ przepływ krwi ↓ GFR ↓

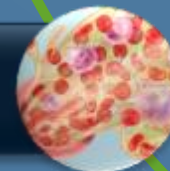
wątroba – zastój, zaburzenia metaboliczne

jelita- upośledzenie wchłaniania, zwiększona
przepuszczalność ściany, niedrożność, translokacja

koagulopatia z rozcieńczenia

anemia 1g/1000ml/ dodatniego bilansu płynowego

obrzęk
pozanacyniowa
sekwestracja płynu

+ dodatni bilans płynowy
+kumulacyjny dodatni
bilans płynowy

wskazania do terapii lekami wazoaktywnymi

objawy hipoperfuzji tkankowej przy
braku odpowiedzi na terapię infuzyjną

niski rzut serca

nieprawidłowe parametry życiowe

cel terapii infuzyjnej – istotna klinicznie poprawa rzutu
serca

terapia lekami wazoaktywnymi:

należy stosować w oparciu o poszerzone monitorowanie oraz uwzględniając cel hemodynamiczny

dedykowany dostęp
opisana linia naczyniowa

dedykowany port
opisana linia naczyniowa

2. norepinefryna
przez dostęp
centralny

1. norepinefryna
przez dostęp
obwodowy

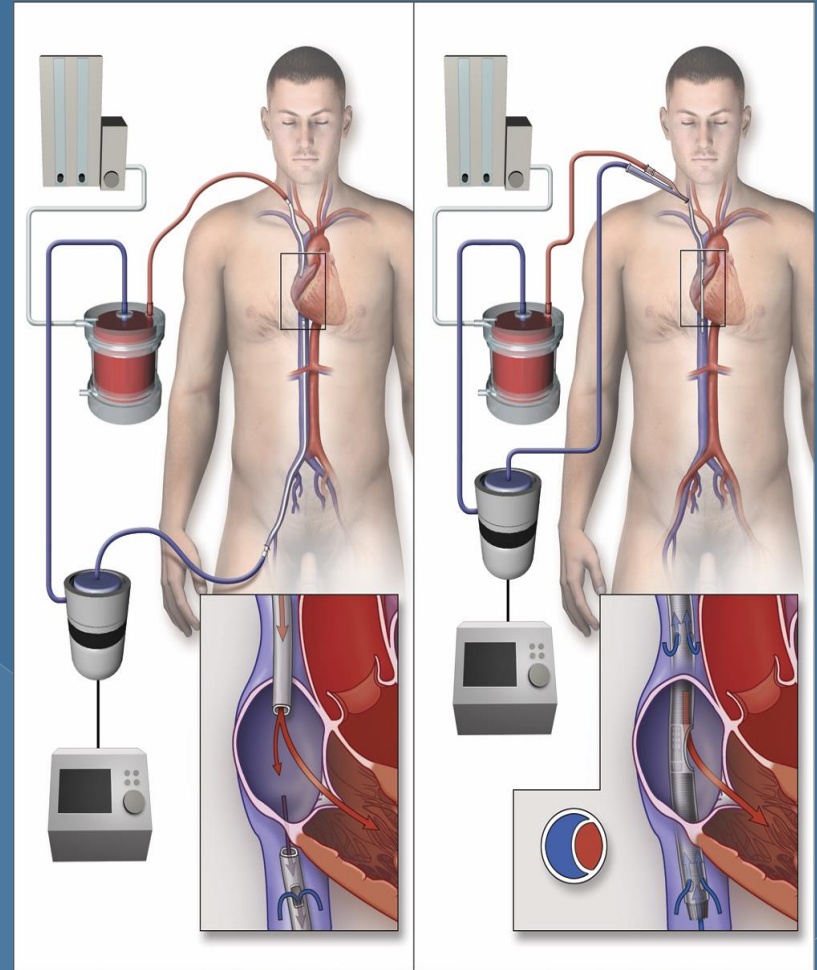
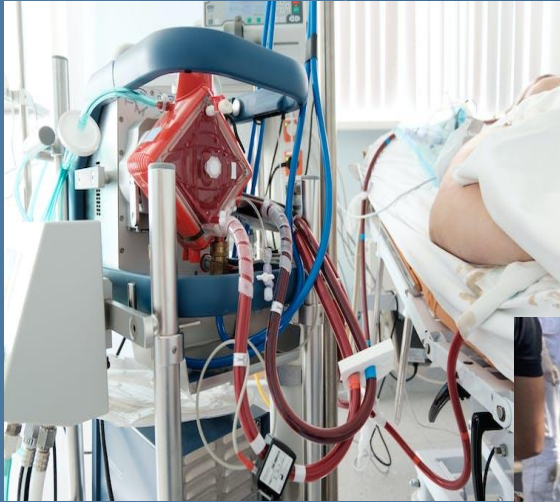

3. dodatkowo
wazopresyny
zamiast
eskalowania dawek
norepinefryny

dedykowane porty
opisane linie naczyniowe

4. w przypadku
dysfunkcji mięśnia
sercowego:
zastosowanie
adrenaliny lub
norepinefryny z
dobutaminą

mechaniczne wspomaganie krążenia ECMO V-A

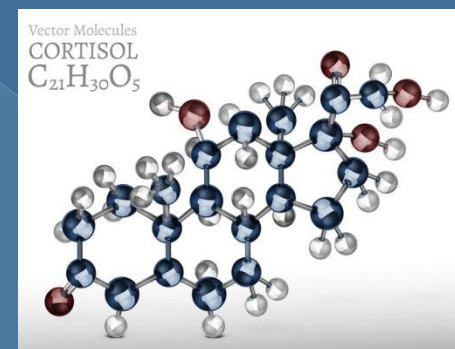
U dorosłych pacjentów z sepsą i wstrząsem septycznym otrzymujących wlew leków wazopresyjnych

sugerujemy podawanie dożylnie
kortykosteroidów

200 mg/d i.v.,

jeśli właściwa wstępna intensywna płynoterapia i stosowanie leków wazopresyjnych nie pozwoliły na uzyskanie stabilizacji hemodynamicznej, ze stopniowym szybkim zaprzestaniem kortykoterapii, jeśli leki wazopresyjne nie są już konieczne

(ADRENAL/HYPRESS)

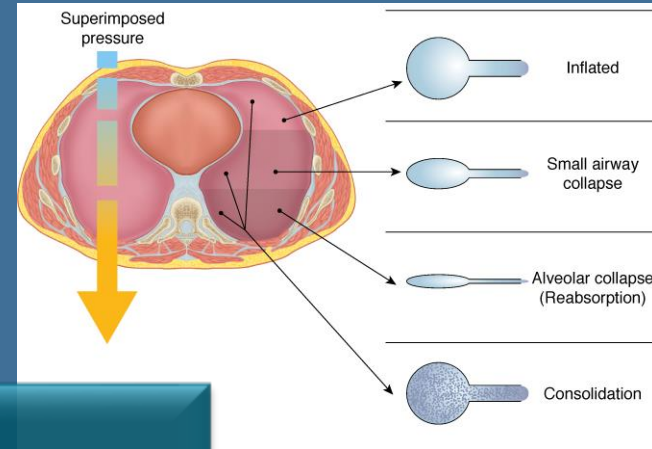

wentylacja

intubacja dotchawicza

ograniczenie wysiłku oddechowego

optymalizacja wykorzystania i protekcja powierzchni wymiany gazowej

TV $< +6$ ml/kg IBW

PEEP 10-15 cm H₂O

górny limit ciśnienia plateau
30 cm H₂O

manewr rekrutacji pęcherzyków płucnych
bez miareczkowania PEEP

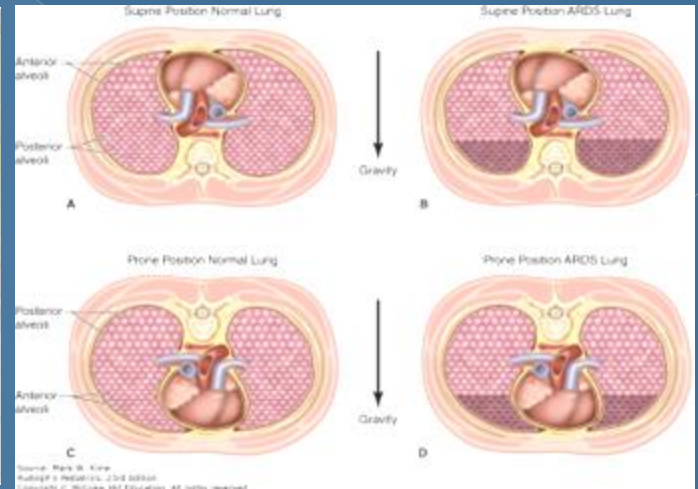
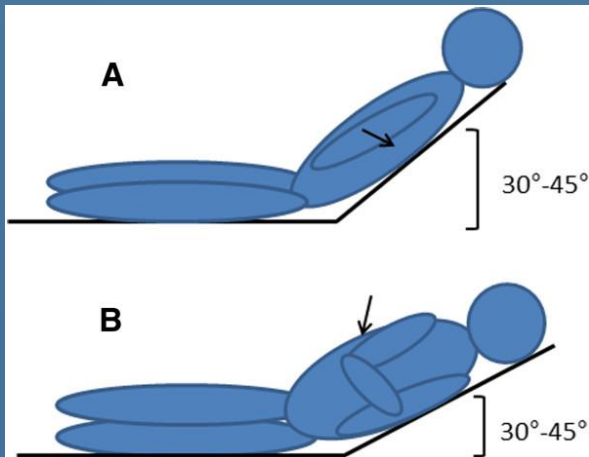
wentylacja

ŚBPN-M

przez ≤ 48 godzin
w postaci bolus
u dorosłych z
 $P_{aO_2}/F_{iO_2} < 150$

uniesienie
wezwłowania 30-45 st

prone position
 $P_{aO_2}/F_{iO_2} < 150$
powyżej 12 godzin

wentylacja- sedacja

zastosowanie ciągłej lub przerywanej
sedacji powinno być minimalizowane
u pacjentów wentylowanych
mechanicznie

monitorowanie poziomu sedacji
określenie punktu docelowego

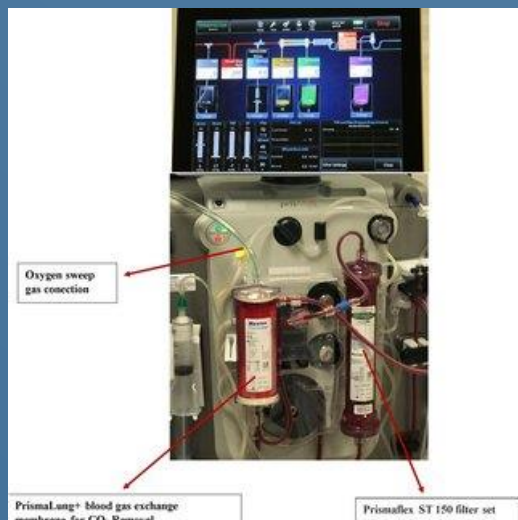

techniki pozaustrojowe

ECMO V-V

ECO₂R

techniki pozaustrojowe nerkozastępcze

sugerujemy stosowanie ciągłych lub przerywanych technik nerkozastępczych

nie stosowanie technik nerkozastępczych bez istotnych wskazań

równowaga kwasowo-zasadowa

sugerujemy stosowanie roztworu dwuwęglanu sodu w przypadku kwasicy metabolicznej przy $\text{pH} \leq 7,2$ oraz niewydolności nerek 2 lub 3 stopnia wg AKIN

sugerujemy nie stosowanie roztworu dwuwęglanu sodu w przypadku kwasicy mleczanowej indukowanej hipoperfuzją

Request No:		Units	Arterial
Date:			Ref Range
Time:			
BLOOD GASES			
Temperature	37.0	Deg. C	7.35-7.45
pH	<u>7.10L</u>		
pCO2	35	mmHg	35-45
HCO3 (Std)	<u>11L</u>	mmol/L	22.0-30.0
Base Excess	<u>-17.4L</u>	mmol/L	-3.0/3.0
pO2	<u>169H</u>	mmHg	75-100
O2 Sat	99	%	95-100
ELECTROLYTES (Whole Blood)			
Potassium	<u>3.2L</u>	mmol/L	3.5-5.5
Sodium	<u>146H</u>	mmol/L	135-145
Chloride	<u>129H</u>	mmol/L	95-110
iCa++	<u>0.89L</u>	mmol/L	1.12-1.30
Glucose	7.4	mmol/L	3.6-7.7
Lactate	<u>4.9H</u>	mmol/L	0.2-1.8

komunikacja z rodziną chorego i edukacja

wsparcie ekonomiczne
i socjalne

- powikłania
- zwiększona śmiertelność po wypisie

podejmowanie decyzji we współpracy z
pacjentem i rodziną

- wypis
- leczenie
- edukacja i informacja w formie pisemnej

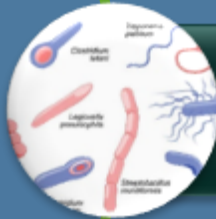
monitorowanie w okresie po wypisie ze
szpitala

- problemy poznawcze
- problemy emocjonalne
- problemy fizyczne

podsumowanie

diagnoza na czas –qSOFA/SIRS/MEWS/NEWS

kontrola ogniska zakażenia

przywrócenie perfuzji - płynoterapia + leki presyjne
(także na obwód)

monitorowanie hemodynamiczne

wentylacja w protokole oszczędzającym płuca
systematyczna ocena kliniczna

analiza przypadku

28 letni mężczyzna , dotychczas zdrowy aktywny fizycznie, nie pali papierosów

Od 4 dni kaszel, nocne poty , od 2 dni pogorszenie samopoczucia zgłosił się do SOR w godzinach wieczornych

gorączka do 40°C, dreszcze, kaszel z wykrztuszeniem ropnej wydzieliny i śladowym krwiopluciem oraz ból po lewej stronie piersiowej nasilający się podczas kaszlu

osłabienie, minimalna tolerancja wysiłku
czynność serca 130/min
tachypnoe 22/min
ciśnienie tętnicze skurczowe 85 mmHg
sat O₂ 90%

osłuchowo nad polami płucnymi ścisnie szmerów oddechowych i trzeszczenia po stronie lewej

1-6 godzina

postaw diagnozę sepsy

poślij materiał do badań

- mikrobiologicznych, serologicznych, genetycznych

podaj antybiotyki w ciągu 1 godziny

poślij badania laboratoryjne

- POCT/ poziom mleczanów

uzyskaj centralny i tętniczy dostęp naczyniowy

- można rozpocząć infuzję norepinefryny przez dostęp obwodowy

zapewnij opiekę i monitorowanie

systematycznie monitoruj parametry perfuzji tkankowej

- wydzielanie moczu
- powrót włósczkowy

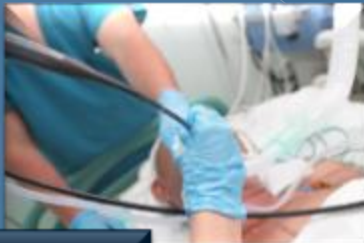

antybiotyk

aminy presyjne
stabilizacja hemodynamiczna

płyny
stabilizacja hemodynamiczna

bronchofiberoskopia
redukcja inokulum /ABCc

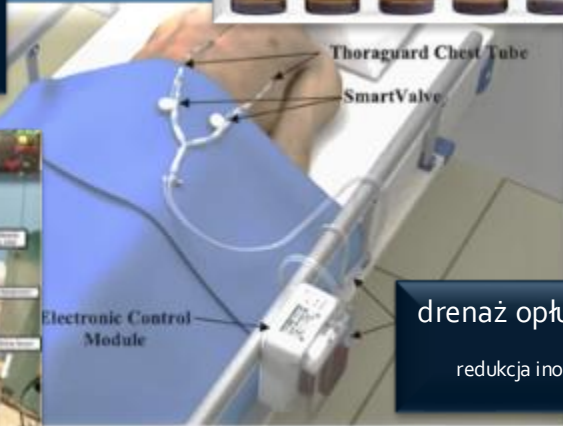

centralny
dostęp naczyniowy

tętniczy
dostęp naczyniowy

monitoring

drenaż opłucznej jamy
redukcja inokulum /ABCc

7-72 godzina

systematycznie monitoruj stan kliniczny

- identyfikuj objawy niewydolności narządowej
- SOFA
- określ wskazania do interwencji chirurgicznej

ocień status płynowy

- rozważ konieczność podania kolejnego bolusu płynowego

modyfikuj leczenie przeciwdrobnoustrojowe

- w oparciu o wyniki badań
- w oparciu o dane kliniczne

ograniczaj zbędne interwencje terapeutyczne

- eliminacja cewników naczyniowych

eliminuj zbędne procedury

- sedacja/zwiotczenie
- optymalizacja wentylacji
- RRT
- ECMO
- antybiotykoterapia

rozważ wskazania do interwencji chirurgicznej

- perforacja przewodu pokarmowego
- martwicze zapalenia tkanek miękkich
- powikłania procedur inwazyjnych

antybiotykoterapia

wentylacja

CRRT

ECMO

wspomaganie funkcji narządów

powyżej 73 godziny

ograniczaj zbędne interwencje terapeutyczne

- eliminacja cewników naczyniowych

eliminuj zbędne procedury

- sedacja/zwiotczenie
- optymalizacja wentylacji
- RRT
- ECMO
- antybiotykoterapia

monitoruj terapię przeciwdronoustrojową

- deeskalacja
- terminacja

